HINDORAMA

HINDOSTANEN AAN DE NOORDZEE

JRG 2 ■ NR 6 ■ november/december 2001 ■

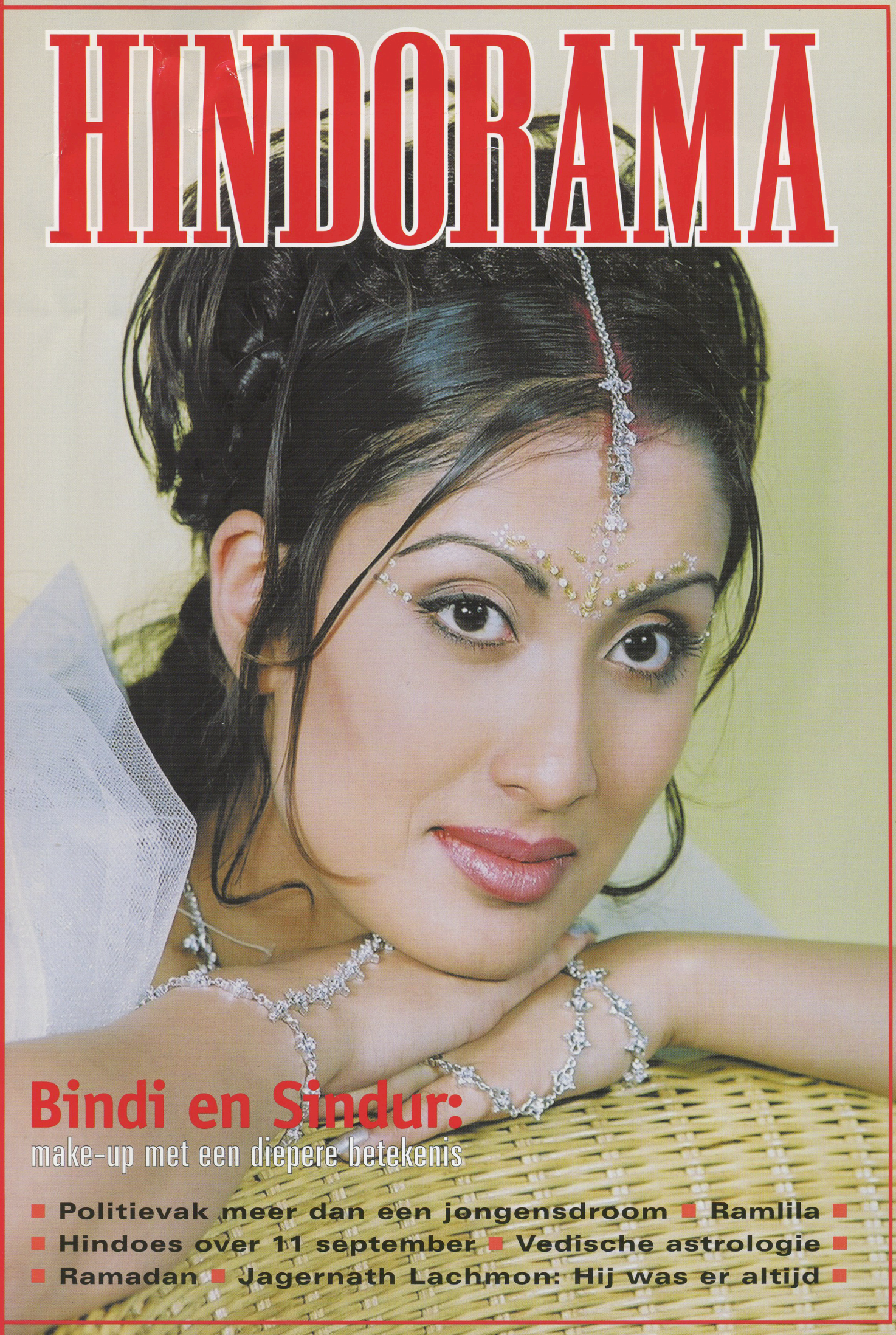

Bindi en Sindur:
make-up met een diepere betekenis

■ Politievak meer dan een jongensdroom ■ Ramlila ■
■ Hindoes over 11 september ■ Vedische astrologie ■
■ Ramadan ■ Jagernath Lachmon: Hij was er altijd ■

We kennen de verschillen
We vinden de overeenkomsten

Dexter is *de* specialist in diversiteitbeleid.
Thuis in de communicatie met mensen.

Vertrouwd met de communicatie tussen mensen.
Dexter gebruikt de kracht van het verschil: diversiteit als kwaliteit van uw organisatie.

Dexter werkt al meer dan twaalf jaar voor opdrachtgevers in de profit en in de non-profit sector en levert diensten op het gebied van communicatie, human resource management en marketing: arbeidsmarktcommunicatie, imagocampagnes, werkgelegenheidsprojecten, counseling & mentoring en consultancy.

Zie ook: www.dexter.nl

DEXTER

Dexter Communicatie en Personeelsmanagement BV
De Ruyterkade 125 1011 AC Amsterdam (020) 627.10.17

Terug naar de oermens

Na de aanslagen in de VS worden we om de oren geslagen met de term "islamitisch terrorisme". Niet bijster consequent. We spreken toch ook niet van katholiek of protestants terrorisme als we aan Noord-Ierland of Baskenland denken? Of van hindoeterrorisme van de Tamils in Sri Lanka? Om de doodeenvoudige reden dat die terreurdaden niets met het uitdragen van welke religie dan ook te maken hebben. Dat de daders wellicht hun motivatie uit religie putten, rechtvaardigt niet dat een hele levensbeschouwing met terrorisme wordt geassocieerd. Zoals ook niet alle blanke Amerikanen met de *Ku Klux Klan* in verband mogen worden gebracht. En zoals Nederlanders het wellicht niet plezierig zouden vinden om per definitie in andere landen te worden aangezien voor druggebruikers of euthanasieplegers. Ik noem maar iets!

Op het moment dat je een term als "islamitisch terrorisme" gebruikt, creëer je bij aanhangers van de islam een gevoel van solidariteit. In mijn ogen een misplaatst gevoel, maar niet geheel onbegrijpelijk. We leven immers allang niet meer in een wereld waar God en spiritualiteit ons verrijken, eerder het tegenovergestelde. We zijn niet meer in de eerste plaats mens, maar moslim, hindoe, christen, jood enz. Of zo je wilt: antimoslim, antihindoe, antichristen, anti-jood. God is verworden tot een instrument waarmee we onze kleine en grote oorlogen uitvechten en in onze zalige zelfoverschatting creëren we totale chaos op aarde.

In de film *Jurassic Parc* brengt chaosdeskundige Ian Malcolm dit op treffende wijze onder woorden:
"*God creates dinosaurs* (God schept dinosaurussen);
God destroys them (God vernietigt hen);
God creates man (God schept de mens);
Man destroys God (De mens vernietigt God);
Man creates dinosaurs (De mens schept dinosaurussen)."

Met alle vernietigende gevolgen van dien, zoals iedereen die de film heeft gezien, weet. Nu is in Nederland een kudde tyrannosaurussen losgebroken, met de 'Media Rex' voorop. Doelwit: moslims. En die zijn niet moeilijk te vinden. Geen speciale identificatie nodig: baardje, hoofddoek, moskee, dat is al voldoende om aangevallen te worden. Dit ondanks de moskeetochten van politiek Nederland om vrede te prediken; ondanks alle fijnzinnige intellectuele en technologische hoogstandjes van de laatste tijd, waardoor we dachten dat we in een hoogontwikkelde maatschappij leefden. Men is ten prooi gevallen aan oerdriften die angst en onzekerheid losmaken. Maar als we dan toch bezig zijn terug in de tijd te gaan, laten we ons dan vooral ook bevrijden van alle gevoelens die we onszelf in de loop der tijd hebben aangeleerd om ons van elkaar te onderscheiden. Van nature zijn we mens. Niets meer, niets minder. Globalisering in zijn oervorm.

Kanta Adhin
Hoofdredacteur

Het Kleurrijkste Multiculturele Magazine

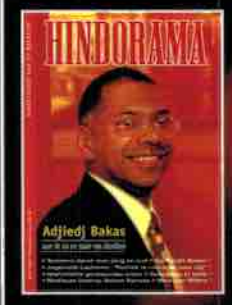

HINDORAMA

HINDOSTANEN AAN DE NOORDZEE

Met slechts één telefoontje gaat er een nieuwe wereld voor u open!

070 365 46 88 • www.hindorama.nl • jaarabonnement €22

HINDORAMA

HINDOSTANEN AAN DE NOORDZEE

Hindorama is een tweemaandelijks informatief en opiniërend Nederlandstalig blad dat wordt uitgegeven door Communicatiebureau Sampreshan. Hindorama heeft een multicultureel karakter en beoogt een brug te slaan tussen de Hindostaanse gemeenschap (hindoes en moslims) en de Nederlandse samenleving.

Uitgever/bladmanager:
Radjin Thakoerdin

Hoofdredactie (eindred.):
mr drs Kanta Adhin

Vaste medewerkers:
Soven Sivanand
Rishi Chamman
Indra Varma
Ranu Abhelakh

Verder werkten aan dit nummer mee:
Sangi Raj, Wahid Saleh, Cedric M. Lepelblad, Sabitrie, Hannah Abdul, Karel Nijman, Moti Marhé, Ram Persad, Willem-Paul Majoie en Stg. Trisula

Fotografie:
Shyam en Amrika Anroedh, Ranu Abhelakh, Edward Troon, Avi Goodall, Ram Soekhlal, Rabin Sewpal, Karel Nijman, Jos van Leeuwen en TCB Promotions

Redactieadres:
Hindorama
Postbus 61035,
2506 AA Den Haag
Telefoon 070 365 46 88
Fax 070 365 44 46
E-mail: hindorama@sampreshan.nl

Vormgeving en drukrealisatie: Sampreshan (070 365 46 88)
E-mail: info@sampreshan.nl

Mailing:
Bureau Mail Service
(070 345 49 82)

Abonnementen en advertenties:
SAMPRESHAN
Weimarstraat 227,
2562 HG Den Haag
Postbus 61035,
2506 AA Den Haag
Telefoon 070 365 46 88
Fax 070 365 44 46
E-mail: hindorama@sampreshan.nl

Een abonnement op Hindorama (zes nummers) kost € 22 (incl. porti) per jaar en dient bij vooruitbetaling te worden voldaan. Abonnementen worden automatisch verlengd, tenzij een maand voor het verstrijken van de abonnementsperiode bericht van opzegging is ontvangen. Vermeld bij correspondentie altijd uw abonneenummer (zie adreswikkel). Om u als abonnee aan te melden, kunt u bellen naar 070 365 46 88.

© 2001 Communicatiebureau Sampreshan
Overname van artikelen geheel of ten dele, ongeacht in welke vorm, is niet toegestaan zonder uitdrukkelijke voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Citaten uit artikelen zijn alleen toegestaan met bronvermelding.

ISSN:
0928-7965

Coverfoto:
Cynthia Kishoendajal

Fotografie:
Shyam en Amrika Anroedh

10

20

28

38

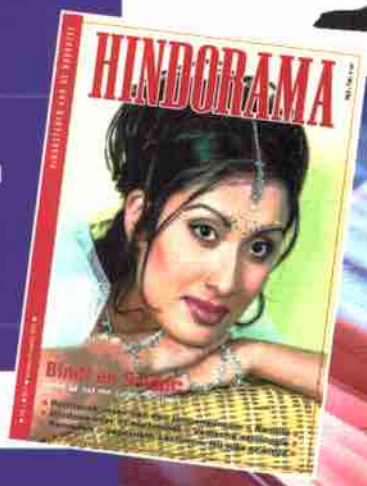

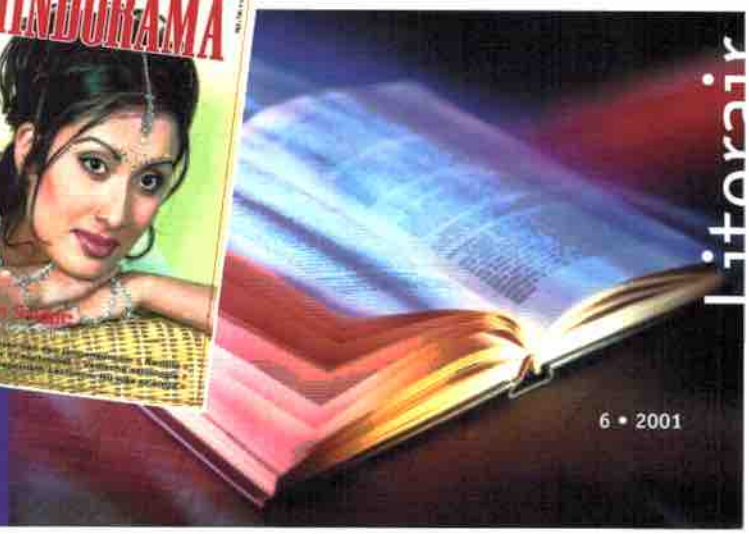

www.hindorama.nl

HINDORAMA

Inhoudsopgave Hindorama jaargang 2 nr 6

Redactioneel	Terug naar de oermens	3
Bindi en sindur	Make-up met een diepere betekenis	6
Column	Het gratis-syndroom	9
Soerdjkant Changoer	'Politievak is meer dan een jongensdroom'	10
Fona	Informatietelefoon voor Hindostaanse families	14
Podium	Scoringsdrang	15
In memoriam	Jagernath Lachmon: "Hij was er altijd"	16
Gisela Mohanlal	Vrouwenemancipatie is nog altijd een hot issue	18
Vedische astrologie	Hoe de Veda's de ruimte indelen in 27 nakshatra's en de invloed daarvan op het menselijk gedrag weergeven	20
Taboe	"Mijn vriend bleek een homo te zijn"	24
Spreekwoorden	Sarnami masla's (spreekwoorden) met Nederlandse equivalenten	25
Suriname	"Bloemen houden je jong en gezond!"	28
Lezers'Special	Suriname: de eerste keer	32
Hindoes over aanslagen	Hindoes spreken zich uit over 11 september	34
Varia	Korte berichten	35
India	Nagaland: een niet onderkende brandhaard?	36
Euro	De euro in zicht	37
Kunst	Ramlila, een spel om de jeugd cultuurbewust te houden	38
Reacties	Reacties van lezers op artikelen in voorgaande nummers	40
Showbizz	Apache Indian: Terug van weggeweest	42
	Alka Yagnik: "Het publiek houdt echt van muziek"	44
Films	Golden Oldie: Mother India	45
Ramadan	Vasten is niet alleen bedoeld voor persoonlijke verheffing	46
Culinair	Zoete melkgerechten: sewain en khir	47
Literair	Overzicht van recent verschenen boeken	48
Culturele agenda	Activiteiten in de komende maanden	50

BINDI en SINDUR

Make-up met een diepere betekenis

De hoofdpersoon in Mala Kishoendajal's debuutroman *Dame Blanche* verklaart de oorsprong van het aanbrengen van *sindur* (vermiljoenpoeder) in de haarscheiding van een hindoebruid door de bruidegom als volgt: "In de Indiase Middeleeuwen ontvoerden moslimmannen hindoemeisjes en verkrachtten ze. Als teken van ontering kregen ze sindhoer in hun haarscheiding. Ergens in de dertiende eeuw bedacht een slimme Brahmaan een manier om ze om de tuin te leiden. Vanaf de geboorte kregen alle meisjes het rode poeder in hun haarscheiding. Niemand wist zo meer wie wel en wie niet verkracht was. Op een gegeven moment groeide het uit tot het teken van de gehuwde vrouw, althans voor de Sanatani's en kreeg het een positief karakter, maar de Arya Samadji's hebben het nooit overgenomen." Deze passage wekte mijn nieuwsgierigheid naar de oorsprong van het gebruik door hindoes van *sindur, bindi, tilak* en *kumkum*. Het resultaat is dit artikel.

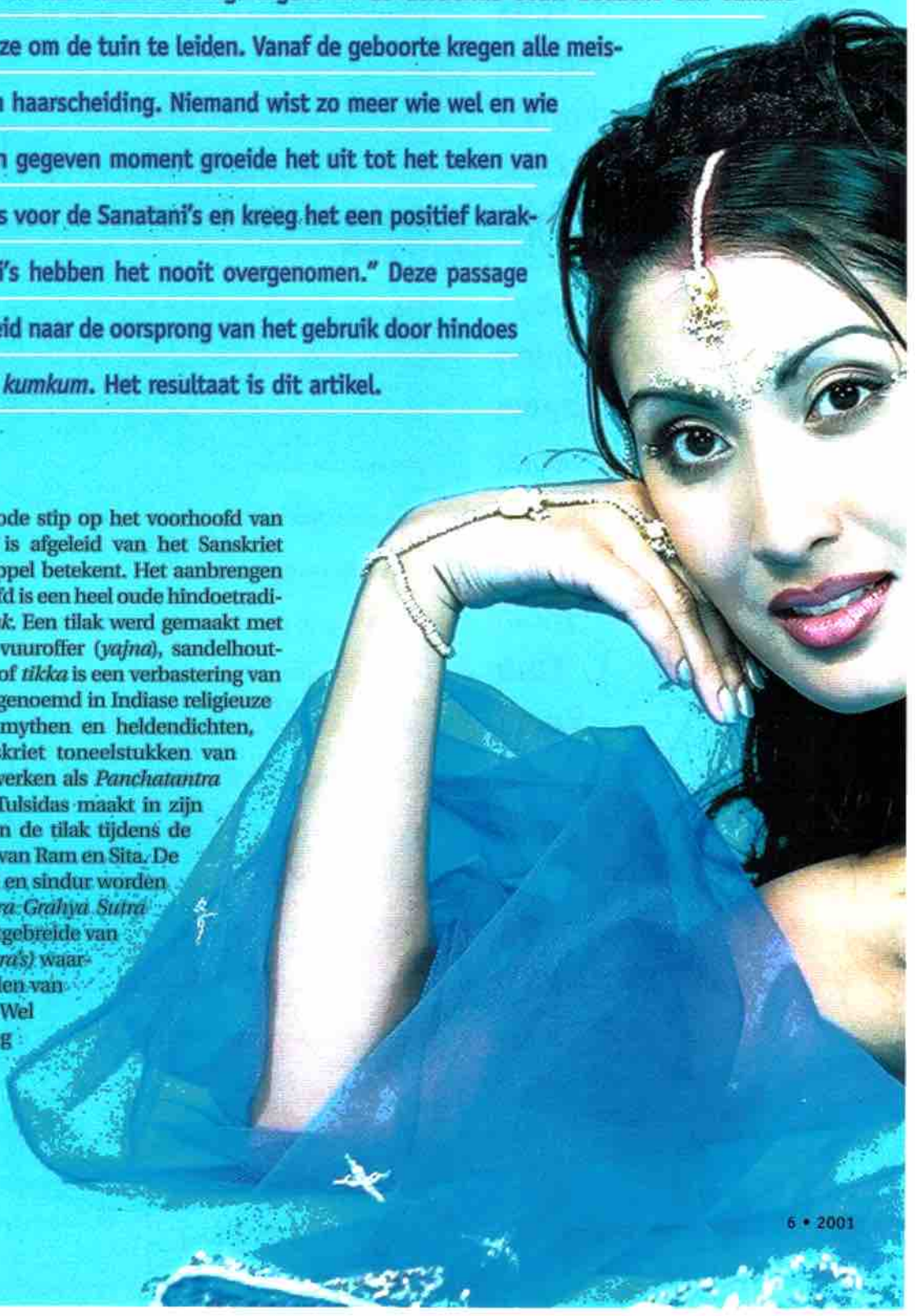

Wahid Saleh

Bindi is oorspronkelijk een rode stip op het voorhoofd van hindoevrouwen. Het woord is afgeleid van het Sanskriet woord *bindu*, dat stip of druppel betekent. Het aanbrengen van een teken op het voorhoofd is een heel oude hindoetraditie. De oude benaming is *tilak*. Een tilak werd gemaakt met gekleurde aarde, as van het vuuroffer (*yajna*), sandelhoutpasta of -zalf. Het woord *tika* of *tikka* is een verbastering van tilak. Tilak en sindur worden genoemd in Indiase religieuze teksten, heilige geschriften, mythen en heldendichten, zoals de *Mahabharat*, Sanskriet toneelstukken van Kalidas (1e eeuw v Chr.) en werken als *Panchatantra* en *Kathasarita Sagara*. Ook Tulsidas maakt in zijn *Ramcharitmanas* melding van de tilak tijdens de beschrijving van het huwelijk van Ram en Sita. De term bindi is vrij nieuw. Bindi en sindur worden niet genoemd in de *Paraskara Grahya Sutra* (6e eeuw v Chr.), het meest uitgebreide van de rituaalboeken (*Grahya Sutra's*) waarin de moderne huwelijksrituelen van hindoes staan beschreven. Wel staat vermeld dat, in aanvulling op de rituelen zoals beschreven in de boeken, ceremonies kunnen worden uitgevoerd die in een bepaalde gemeenschap in zwang zijn.

De rode kleur houdt verband met *rajas*, één van de drie oereigenschappen van de natuur (*prakriti*): *sattva* (goedheid), *rajas* (vurigheid) en *tamas* (duisternis). Elk wordt met een kleur geassocieerd: sattva met wit, rajas met rood en tamas met zwart. Deze drie eigenschappen worden beschreven in de *Sankhya*-filosofie van het hindoeïsme. De kleur rood geeft het passionele aspect van de natuur weer en staat voor liefde, vruchtbaarheid en kracht. Sindur is veredelde mercurosulfide, een kwikverbinding die een fel rode grondstof voor pigment vormt. De kleur rood is veelbetekenend. Volgens sommigen wordt daarmee een veel ouder gebruik gesymboliseerd, namelijk dat van bloedoffers om de goden te behagen, in het bijzonder Godin Shakti. Mettertijd werd een eind gemaakt aan dit soort offers. In plaats daarvan werden geschenken geofferd. De kleur rood bleef echter.

Voorspoed in het huwelijk

Over de oorsprong van het gebruik van bindi en sindur verschillen geleerden van mening. Volgens sommigen was het in vroegere Arische gemeenschappen gebruikelijk dat de bruidegom zijn bloed op het voorhoofd van de bruid aanbracht als blijk van de huwelijkse staat. De huidige rode stip op het voorhoofd zou hiervan een overblijfsel zijn. Tijdens het hindoehuwelijksceremonieel trekt de bruidegom met zijn duim een spoor van sindur in de haarscheiding van de bruid als teken van een eeuwigdurend huwelijksleven. In Bengalen doopt de bruidegom een ring in sindur en maakt daarmee een streep in de haarscheiding van de bruid. Het aanbrengen van sindur markeert de overgang van de status van bruid naar die van echtgenote. De make-up van de bruidegom is onvolledig zonder een rode tilak op het voorhoofd. Hiervoor wordt *kumkum* gebruikt. Kumkum wordt verkregen uit *kurkuma* (geelwortel).

Ondanks de rode kleur kan kumkum niet met sindur worden gelijkgesteld. Ongetrouwde vrouwen kunnen wel kumkum gebruiken, maar geen sindur. Zo zal een vrouw die weduwe wordt, moeten stoppen met het aanbrengen van sindur. Sindur is een teken van voorspoed en van het niet-gebruiken ervan door getrouwde vrouwen gaat een stille boodschap uit. Gehuwde vrouwen doen bijvoorbeeld als teken van rouw geen sindur op als er een overlijdensgeval in de familie is. In plaats daarvan gebruiken ze kumkum. Sommige vrouwen doen ook geen sindur op gedurende hun menstruatie.

Wijsheid

De plaats van de bindi - tussen de ogen - heeft een speciale betekenis. Volgens Indiase overleveringen is het gebied tussen de wenkbrau-

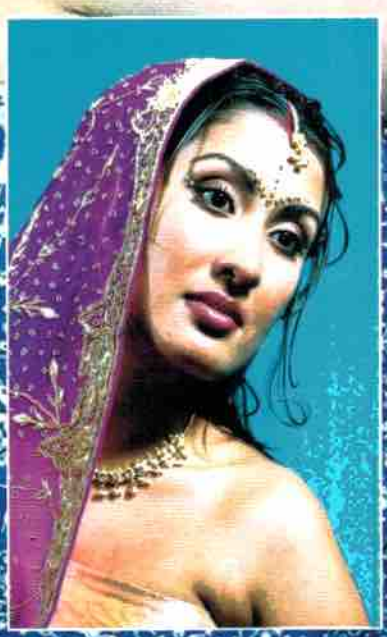

wen de zetel van verborgen wijsheid. Tussen de ogen zou zich het voornaamste zenuwcentrum van het menselijk lichaam bevinden. Dit punt wordt onder meer aangeduid als *ajna chakra*, het spirituele oog of het derde oog. Bij *kundalini yoga* en de tantristische traditie wordt de "kundalini", de verborgen energie onder in de rug, geactiveerd en stijgt naar het *sahasrara* (het 7e chakra) dat zich in de hersenen bevindt. Het centrale punt (*bindu*), is als het ware een uitlaat voor deze krachtige energie.

Er zijn geleerden die de bindi associëren met de geboorte van Kali uit Durga's voorhoofd. Het teken wordt dan gezien als het mystieke derde oog. Tijdens alle religieuze ceremonies wordt het op het voorhoofd aangebracht als teken van welkom. De tilak kan verschillende kleuren hebben, maar meestal wordt (rode) sindur gebruikt. Ook is er geen vaste vorm; deze kan verschillen per (sub)sekte. Bij aanbidders van Vishnu zie je een rode, gele of van saffraan gemaakte tilak in de vorm van een "U". Aanbidders van Devi of Durga gebruiken sindur, terwijl Shivavereerders een *tripundra* (drie horizontale lijnen) van as (*bhasma*) op hun voorhoofd tekenen.

Ook *abir* (roetvlokjes die een paarsige kleur afgeven) wordt voor een tilak gebruikt. De stip op het voorhoofd van Boeddhabeelden uit de 2e en 3e eeuw staat bekend als *urna*. In het verleden bracht de *Kshatriya*koningin (kaste van strijders) een tilak aan op het voorhoofd van haar man voor geluk op het slagveld of om hem te verwelkomen als hij terugkwam. Nu nog worden gasten op deze wijze verwelkomd.

In sommige delen van India wordt met de term tilak ook gedoeld op een ceremonie die enkele dagen voor het huwelijk plaatsvindt om de officiële trouwbelofte van de bruidegom aan de bruid te bevestigen. Nadat de families van bruid en bruidegom tot overeenstemming zijn gekomen en de horoscopen van het paar naast elkaar zijn gelegd, bepaalt de priester een gunstige dag voor zowel de tilak als het huwelijk. Dit is een oud gebruik. De tilak symboliseert dat de bruidegom gereed is voor het huwelijk.

Trendy make-up

Bindi en kumkum bergen een weelde aan symboliek in zich en vormen een constante verbinding tussen de oudheid, het verleden en het heden. Heden ten dage is de bindi niet alleen te zien bij hindoevrouwen, maar ook bij moslims en christenen. Kumkum is verkrijgbaar in vloeibare, pasta-, poeder- of stickvorm. Ook bindi's zijn in allerlei vormen te verkrijgen. De nieuwe trend is de stickerbindi, die van vilt is gemaakt en in verschillende kleuren en modellen wordt verkocht. Vanwege de lijm op de achterkant kunnen ze eenvoudig op het voorhoofd worden aangebracht. Er zijn heel creatieve modellen waarin dun zilver- of gouddraad of glinsterende steentjes zijn verwerkt. Modebewuste vrouwen hebben een grote voorraad bindi's waaruit ze elke keer een passende kunnen kiezen. De bindi is een onmisbaar deel van de dagelijkse make-up van Indiase vrouwen en heeft nu ook de weg gevonden naar de internationale modewereld.

Met dank aan dr. Indu Srivastava

Nederlandse vertaling: Hindorama

Model:
Cynthia Kishoendajal

Fotografie:
Shyam en Amrika Anroedh

Kleding en juwelen:
City Silks - Pragna Joshi

Bindi design, make-up:
Fezila Amir-William

Hairstyling:
Living Colors - Monique en Sunil

Het gratis-syndroom

Ik hoor mensen in mijn omgeving wel eens zeggen dat Hindostanen alles het liefst gratis of zo goedkoop mogelijk willen hebben. Ik denk dat we vooral weinig geneigd zijn om voor onze eigen mensen in de buidel te tasten. We betalen liever een *bakra* (Nederlander - *red.*) voor een bepaalde service dan een Hindostaan. En als we bij die Hindostaan gaan, willen we de service het liefst gratis hebben of heel goedkoop. En dan gaat het er lang niet altijd om dat die Nederlander een betere kwaliteit levert. Nee, het is een soort ingebakken iets. We kunnen niet zakelijk met elkaar omgaan, we willen het liefst alles op een persoonlijke basis regelen. Of we gunnen elkaar gewoon niet veel, we zijn blijkbaar bang de ander rijk te maken ten koste van onszelf.

Aan de andere kant is het ook een kwestie van prioriteiten. Voor het ene zijn we wel bereid geld neer te tellen, voor het andere niet. Er zijn mensen die grif elke week honderden guldens besteden aan tropische groenten, doks, harde kip, video's enzovoort, maar niets over hebben voor de interesses van hun kind. "Die tekenlessen zijn duur. Hij kan gratis bij het buurthuis terecht", terwijl het om een jongen gaat die ver boven het niveau van de buurthuizen zit en voor 25 gulden per week les zou kunnen krijgen. Daarnaast heb je mensen van wie je een ander gedrag zou verwachten. Ik merkte tijdens een boekpresentatie van een Hindostaanse schrijver dat een aantal Hindostaanse gasten het boek wel wilde hebben, maar er geen cent voor wilde betalen. Ze vonden gewoon dat ze recht hadden op een gratis exemplaar. En dan heb ik het echt niet over mensen voor wie *f* 29,95 niet is op te brengen. Ze lopen in dure kleding met dure accessoires, rijden de duurste merken auto's. Je zou juist hopen dat zulke mensen hun waardering kunnen omzetten in ondersteuning. Er is echter een terughoudendheid. Of is het onwil?

Tijdens shows zie je dat men wel geniet, maar merkt de artiest dat? De presentator moet als het ware smeken om "tali de, tali de" (geef applaus - *red.*) en dan nog is het resultaat pover. Ik moet er wel bij zeggen dat de kwaliteit soms van dien aard is dat ik me kan voorstellen dat men niet enthousiast is. Een omgekeerde manier van afdingen: slechte kwaliteit leveren, maar de volle waardering opeisen! Dit echter terzijde. Ik moet toegeven dat ik bij jongeren een andere houding constateer. Toen mijn vrouw en ik onlangs onze dochter vergezelden naar een feest waar allerlei jongerengroepen optraden, merkte ik dat er spontaan werd geapplaudisseerd. Wel dacht ik stiekem bij mezelf dat zeker de helft van die jongeren niet eens zou weten wat "tali de, tali de" betekent. Dat is echter een ander issue. Niet voor nu.

Ram Persad

Hindostaanse politieofficieren in opkomst

Cedric M. Lepelblad

Soerdjkant Changoer: 'Politievak is meer dan een jongensdroom'

Korpschef Jan Wiarda

Binnen de 26 Nederlandse politiekorpsen zijn er bij elkaar inmiddels meer agenten van Surinaamse komaf in dienst, dan in het hele Surinaamse politiekorps. Ze werken niet alleen als wijkagent, maar doorlopen steeds vaker de politieacademie of een hbo-opleiding en maken carrière als politieofficier. Verschillende politieofficieren van Surinaams-Hindostaanse afkomst voelen zich prima thuis in de politiecultuur. Het zijn niet alleen mensen die al in het Surinaamse korps zelf politieofficier waren of een familielid hadden die dat was. Steeds vaker gaat het om mensen die in Nederland zijn geboren of hier op jonge leeftijd naar toe zijn gekomen en die nauwelijks affiniteit hadden met het politievak. Voorbeelden zijn commissaris Martin Sitalsingh uit het korps Groningen en inspecteur Soerdjkant Changoer uit het korps Haaglanden. Waarom is juist de politiebranche interessant voor Hindostaanse high-potentials?

Soerdjkant Changoer, net 31 geworden, beent door de gangen van het Haagse hoofdbureau van politie op weg naar zijn korpschef Jan Wiarda. Deze wil met hem brainstormen over de vernieuwing van de bedrijfscultuur van het korps, dat nu aan het reorganiseren is. Op zijn blauwe uniform schittert het vele goud dat er nu eenmaal bij hoort. Changoer lacht: "Dat appelleert wel aan de *prangprang*-behoefte, de behoefte aan glittertjes, van Hindostanen. Maar dat is niet waarom ik voor dit vak koos, hoor." Hij is nu enkele jaren actief in dit korps, werkt voor het stafbureau van de korpsleiding als onderdeel van zijn *management development* traject. "De meeste mensen zien van het politiewerk alleen de operationele kant: hoe we optreden op straat, omgaan met demonstraties, criminaliteit, straatroof en dergelijke. De organisatie en regie van al dat werk zijn onzichtbaar. Hoe voorkom je zoveel mogelijk criminaliteit? Hoe organiseer je zo efficiënt en effectief mogelijk politiemensen en materieel? Hoe zorg je ervoor dat je als korps midden in de samenleving blijft staan en niet een bezettingsmacht in verschillende wijken wordt? Hoe houd je je informatie en *intelligence* op peil? Hoe gebruik je de mogelijkheden van ICT om een betere grip op criminaliteit te krijgen? Hoe gebruik je principes uit organisatie- en bedrijfskunde om het korps zo goed mogelijk te organiseren? Dat zijn de uitdagingen waar je op de hoofdbureaus mee te maken hebt. En dat is, hoe onzichtbaar ook, voor mij verschrikkelijk interessant werk."

Sport

Hij is bij toeval in het politievak gerold. Changoer was nog een peuter toen zijn ouders naar Nederland kwamen. Het gezin (hij heeft nog twee broers en een zus) vestigde zich in een Gronings dorpje waar het zich snel een plek verwierf. Changoer: "Sport was in ons geval de motor van integratie. We gingen op voorstel van mijn vader op karateles. Hartstikke leuke sport, ik heb er altijd van genoten. En wat je niet moet vergeten, is dat je al sportend allerlei culturele codes leert: hoe autochtone Nederlanders met elkaar omgaan, hoe ze omgaan met leiderschap, met kritiek, met macht, welke humor ze hebben. Je komt ook terecht in autochtone netwerken. Via het sporten, voetbal en karate, kreeg ik snel autochtone vriendjes, kwam bij hen thuis over de vloer en omgekeerd. Zij konden bij ons thuis ervaren hoe Hindostanen leven en deden daar hun voordeel mee. Soms beperkte dat zich tot het leren kennen en waarderen van Hindostaans eten. Roti gaat er bij veel *bakra-'s* prima in. Bij anderen ging het verder en kreeg je discussies over identiteit, cultuur en dergelijke. De bestuursleden van de sportverenigingen introduceerden mij in hun netwerken. Daardoor kon ik, toen eenmaal mijn belangstelling voor het politievak was gewekt, als Hindostaan mijn entree maken op de politieacademie. Ik wist mij gesteund door een indrukwekkend netwerk van hooggeplaatste autochtonen, die mij een zetje gaven."

Niet alleen hij kwam goed terecht, ook zijn broers en zus die inmiddels in het bedrijfsleven werkzaam zijn. Ze wonen nu in de Randstad. Den Haag noemt hij gekscherend het 'Delhi van Nederland' vanwege de hoge concentratie Hindostanen die er woont en werkt. De familiebanden zijn hecht en, naast de integratiebehoefte, staat de instandhouding en ontwikkeling van de eigen cultuur hoog in het vaandel. Changoer: "Wij willen de *best of both worlds* en dat blijkt prima te gaan. De Prins van Oranje zei ooit dat je je eigen wortels moet kennen, wil je je goed staande kunnen houden in een multiculturele samenleving. Hij heeft gelijk."

Ingrijpend in Changoers leven was de plotselinge ziekte van zijn vader, die enkele jaren geleden door een beroerte werd getroffen. "Hij is daar noch fysiek noch mentaal goed van hersteld. Hij heeft echter zijn levenslust niet verloren, ondanks zijn permanente behoefte aan zorg. Onder leiding van mijn moeder heeft de hele familie daar taken in. Wij vinden het als gezin belangrijk om er voor onze ouders te zijn, ondanks de tijd die onze baan ons kost. Toen wij klein waren, waren ze er immers ook voor ons."

Carrière

Wordt hij door ambitieuze jonge Hindostanen niet voor gek uitgemaakt omdat hij geen carrière koos in het bedrijfsleven, maar bij de politie? "O ja, de meeste familieleden en Hindostaanse vrienden kozen voor een loopbaan in het bedrijfsleven of een eigen praktijk als advocaat of arts. Deze twee beroepen staan traditioneel hoog in aanzien bij Hindostanen. Maar je kunt niet allemaal arts of advocaat worden. En in het bedrijfsleven werken is mooi, maar dat kent ook zo zijn beperkingen. Zodra de economie even tegenzit, ben je je baan kwijt. Zowel bij de huidige als de vorige economische teruggang gedurende de Lubbersjaren vielen meer ontslagen in het bedrijfsleven dan bij politie en andere overheidsdiensten. Je hebt dus meer zekerheid hier." Zijn korpschef, de charismatische Jan Wiarda, valt hem bij. "De afgelopen jaren zijn de arbeidsvoorwaarden voor politieofficieren drastisch verbeterd, waardoor de politie nu beter kan concurreren met het bedrijfsleven. Een andere factor is dat een bevolkingsgroep pas echt kan emanciperen, zich een plek in het nieuwe vaderland kan verwerven, als ze in staat is op verschillende manieren zichtbaar te worden. In branches met een meer ideëel karakter, zoals politie, journalistiek, openbaar bestuur, politiek en leger, kun je je maatschappelijk ontplooien. Je doet iets voor de samenleving, je bent een maatschappelijk ondernemer. Tegelijkertijd verdien je goed. Zo'n loopbaankeuze is inspirerend. Dat blijkt ook uit het grote aantal Hindostanen dat niet alleen in Nederland, maar ook in Suriname, Trinidad, Guyana, Zuid-Afrika en andere landen waar Hindostanen zich vestigden, voor een carrière bij de politie koos."

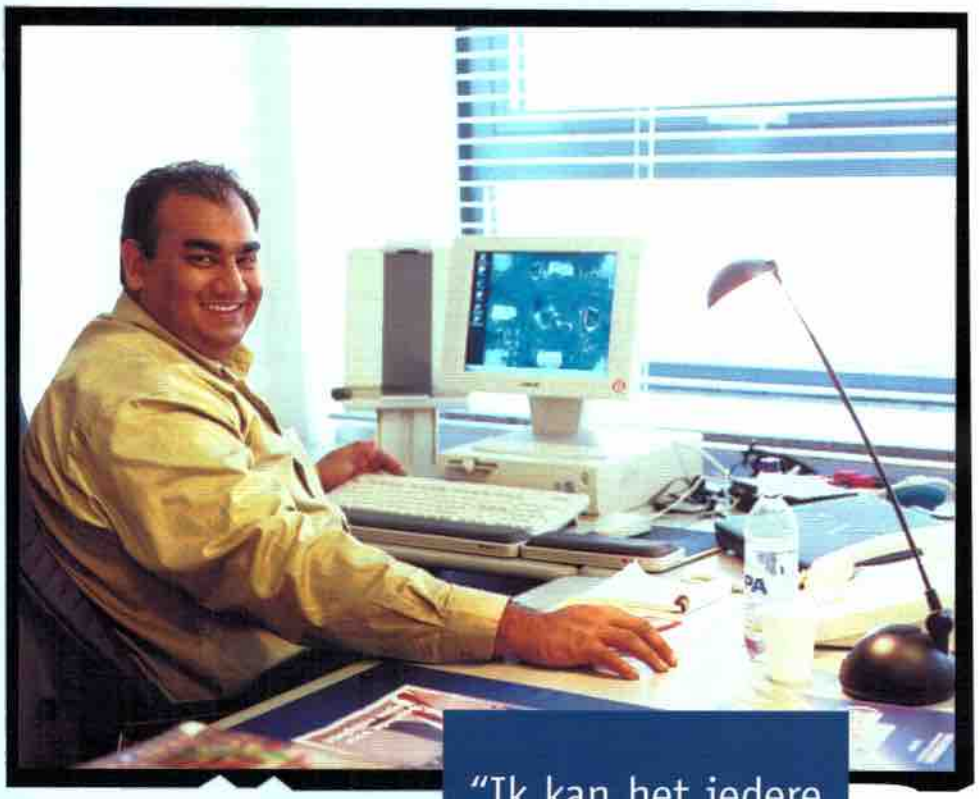

"Ik kan het iedere ambitieuze Hindostaanse jongeman of vrouw van harte aanraden."

Maatschappelijk ondernemer

Changoer is het daarmee eens, maar: "Voor mij staat bovenaan dat ik ervan uitga dat ik één keer leef. En dat wil ik goed doen. Misschien reïncarneer ik wel, maar dat weet ik niet. Ik gok er dus niet op. Ik wil in dit leven carrière maken in een vak waarin ik me maatschappelijk kan ontplooien. Werken als politieofficier is voor mij inderdaad een vorm van maatschappelijk ondernemen. Ik heb daar plezier in, het geeft me veel energie. Ik ben bezig met de ontwikkeling van de samenleving. En vergeet niet, dit is niet alleen een jongensdroom, het is een verschrikkelijk boeiend vak. Er zijn zoveel interessante issues die spelen. Hoe voorkom je dat nog meer jongeren crimineel worden? Hoe voorkom je terrorisme en etnische onrust hier? Rust de verantwoordelijkheid voor een ordelijke maatschappij alleen bij de politie? Hoe zit het met de zelfredzaamheid van burgers? Fascinerend werk allemaal. Ik kan het iedere ambitieuze Hindostaanse jongeman of vrouw van harte aanraden."

Wiarda vindt dat jonge high-potentials niet hun hele leven in de politiebranche hoeven te werken. "Wat dat betreft, hebben we onze oogkleppen afgedaan. Ik vind het prima als mensen een aantal jaren hier willen werken en daarna willen overstappen naar het bedrijfsleven of andere overheidsdiensten en omgekeerd. Je ziet dat de politie nu ook steeds meer open gaat staan voor zij-instromers, hbo-ers en academici die naar de politie willen overstappen na enkele jaren in het bedrijfsleven te hebben gewerkt. De vernieuwde politieacademie organiseert daar aparte trajecten voor." Wiarda zou een grotere instroom van Hindostanen op verschillende niveaus in zijn korps zeer verwelkomen: "Hindostaanse officieren doen het erg goed. Op mensen als Changoer ben ik erg trots. Ze brengen nieuwe ambitie, energie en extra *knowhow* in het korps, waardoor we nog beter deel gaan uitmaken van de pluriforme samenleving. Ook in andere immigratielanden doen Hindostaanse politiemensen het erg goed in de plaatselijke politiekorpsen. Ze helpen daarmee niet alleen zichzelf aan reusachtig interessant werk, maar ze worden ook nieuwe helden voor hun gemeenschap. Meer Hindostaanse politiemensen (m/v) in Haaglanden? Van harte welkom!"

SOLLICITEER NAAR EEN BAAN BIJ
POLITIE HAAGLANDEN

Logisch. We zijn altijd op zoek naar personen zoals jij. Vandaar dat we je een opleiding aanbieden waarbij je al direct een bruto maandsalaris van ten minste ƒ 2601,- (€ 1180) verdient. Als je de nodige werkervaring hebt, dan kunnen we meteen tijdens de opleiding tegemoet komen aan je salariswensen tot een maximum van ƒ 4229,- (€ 1919) bruto. Politie Haaglanden zoekt mensen met uiteenlopende opleidingen, leeftijden en achtergronden, die altijd al naar de politie wilden, maar tot nu toe die stap niet zetten. Doeners met een pittig karakter en een goede conditie. Wij bieden je een functie als surveillant of agent, waarin je echt wat kunt betekenen. Je wordt beschermer, helper en redder tegelijk. Scheidsrechter, trooster en probleemoplosser. Of je nu op straat bent of op het bureau: elke dag brengt uitdagingen, spanning maar ook veel plezier. Naast het prima startsalaris zijn ook de andere arbeidsvoorwaarden uitstekend: flexibele werktijden, kinderopvang, werken in deeltijd en uitstekende doorgroeimogelijkheden. Klaar voor het betere werk? Bel: **0800-0222442**. Of kijk op internet: www.politie.nl/haaglanden. Oefenen wij intussen prima betaald ons vak uit.

BON VOOR INFORMATIE

Stuur mij het gratis informatiepakket over een baan als agent of surveillant bij Politie Haaglanden.

Naam & voorl.: _____ M/V*
Adres: _____
Postc./Woonpl.: _____
Telefoonnummer: _____
Geboortedatum: _____
Geboorteplaats: _____
Nationaliteit: _____
Opleiding: _____
Diploma: ja/nee*

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar:
Politie Haaglanden
Afdeling Werving & Selectie
Antwoordnummer 1425, 2501 VC Den Haag
*Doorhalen wat niet van toepassing is.

12110Uhb

WAAR JIJ VOOR STAAT, IS NODIG OP STRAAT

POLITIE
Haaglanden

Fona, informatietelefoon voor Hindostaanse families

In oktober 2001 is ***Fona, informatietelefoon voor allochtone families*** officieel van start gegaan. Fona is een landelijke telefoondienst voor allochtone Nederlanders die vragen hebben over opvoeding, onderwijs en gezondheid. Deze unieke gratis lijn (0800 - 99 99 333) is vooral bedoeld voor Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen/Arubanen, maar hulpverleners die vragen hebben over het contact met allochtone cliënten kunnen eveneens bellen.

Fona is dus juist ook bedoeld voor Hindostaanse families en gezinnen. Daar leven veel vragen over opvoeding, onderwijs en gezondheid. Maar ook Hindostaanse ouderen, alleenstaanden en anderen met vragen zijn welkom op de lijn. Fona heeft vooral een informerende en verwijzende functie. Bellers kunnen meteen antwoord op hun vragen krijgen. Fona werkt namelijk met deskundige voorlichters. Bellers met vragen die zeer complex zijn of die buiten het aandachtsveld van Fona vallen, worden verwezen naar gespecialiseerde instanties die werken met Hindostaanse cliënten.

Fona is gratis en anoniem. Fona is van maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur te bereiken. Het bestaan van Fona is voor de komende twee jaar gegarandeerd. Daarna wordt de informatietelefoon geëvalueerd.

Fona is een initiatief van het Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie (NIGZ), het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW) en TeleTrust (telefonische hulpdiensten en telefoontrainingen).

fona

informatietelefoon voor allochtone families

'Hoe voed ik mijn kinderen op in twee talen?'

'Waar kan ik Nederlandse taalcursussen volgen?'

'Mijn kind wordt gepest op school, wat kan ik daar aan doen?'

'Waar vind ik de dichtsbijzijnde islamitische basisschool?'

'Ik zoek een Turks sprekende maatschappelijk werker voor mijn cliënt'

fona is voor allochtone families met vragen over opvoeding, onderwijs en gezondheid. Voor ouders en opvoeders. Maar ook voor jongeren en ouderen. Professionals die met allochtone klanten werken, kunnen ook bellen. Onze voorlichters kennen de Turkse, Marokkaanse, Surinaamse of Antilliaanse/Arubaanse cultuur en kunnen u in het Turks en Marokkaans te woord staan. U hoeft uw naam niet te noemen.Bellen kan van maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur en is gratis.

bel 0800 99 99 333

voor vragen over opvoeding, onderwijs en gezondheid

Scoringsdrang

G. van der Veld

Met verbazing heb ik de ontwikkelingen van de afgelopen periode, na de terroristische aanslagen op 11 september, gevolgd. De Nederlandse pers is helemaal op tilt geslagen en voedt eerder antimoslimsentimenten dan dat zij daar objectieve informatie over geeft. Iedereen wil scoren met berichtgeving en daarbij is men helaas niet meer al te zorgvuldig. Dat een blad als *Contrast*, het orgaan van het multiculturele instituut Forum, wil scoren met resultaten van een bliksemenquête naar de mening van moslims in Nederland over de aanslagen, vind ik bedenkelijk. Dat Nederlandse media al kwetterend het idee van "wij-westen" tegenover dat van "zij-islamitische-terroristen" voeden, is nog bedenkelijker. Alsof daar een natuurlijke tegenstelling in zit.

Het is ook de buitenlandse pers niet ontgaan dat Nederland opvallend hard van stapel loopt. Men verwonderde zich erover dat de tolerantie hier toch flinterdun blijkt te zijn, ondanks het veelgeprezen minderhedenbeleid waarmee Nederland in het algemeen hoog scoort in het buitenland. Ook al zouden we het misschien graag anders zien, het gaat hier echt om een passieve tolerantie, culturen die naast elkaar leven en niet culturen die met elkaar leven. Zolang er geen problemen zijn, is alles OK. Is dat erg? Ik weet het niet. Het komen tot een echte interactieve pluralistische samenleving is een proces dat je niet kunt forceren. De VS wordt vaak gezien als een ideale smeltkroes waar iedereen zich echt burger van de VS voelt, maar ook daar bestaan behoorlijke spanningen tussen groepen onderling. In Nederland ligt het misschien wel anders omdat Nederlanders zich schromen het Nederlanderschap met verve uit te dragen. Nederlanders zijn koele kikkers, dus blijven de minderheden zich vastklampen aan hun eigen normen en waarden en voelen zich niet betrokken bij het Nederlandse wel en wee.

In het hele gebeuren rond de aanslagen voelen sommige hindoes zich gepasseerd. De focus is een en al op de islam en dat vinden zij vervelend. Wanneer worden de hindoes nu eens gekend? Om op te vallen, gaan ze allerlei beschuldigende berichten richting islam verspreiden. Ze beginnen met berichten over de Taliban in Afghanistan die hindoes stelselmatig zou uitmoorden. Dan wordt er gemeld dat die islamitische terroristen honderden hindoes hebben gedood bij de aanslag op de Twin Towers, daarmee suggererend dat de aanval tegen hindoes was gericht, wat behoorlijk absurd en paranoïde aandoet. Vervolgens duiken ze de geschiedenis in om aan te tonen hoeveel hindoes slachtoffer zijn geweest van moslimgeweld. Ik vind dit een heel merkwaardige manier om te proberen het hindoeïsme op de kaart te krijgen, namelijk door hindoes in een zielige slachtofferrol af te beelden. Ik denk dat het hindoeïsme dermate krachtig is dat zulke zielige propaganda alleen maar irritatie wekt. Bovendien gaat het creëren van het gevoel van "wij tegen hen" of "zij tegen ons", waarin het westen zo goed is, volstrekt tegen de beginselen van deze hoogstaande levensbeschouwing in. Mensen die tot zulke propaganda vervallen, halen juist omlaag wat ze omhoog willen brengen en scoren wat mij betreft negatief.

Jagernath Lachmon was er altijd

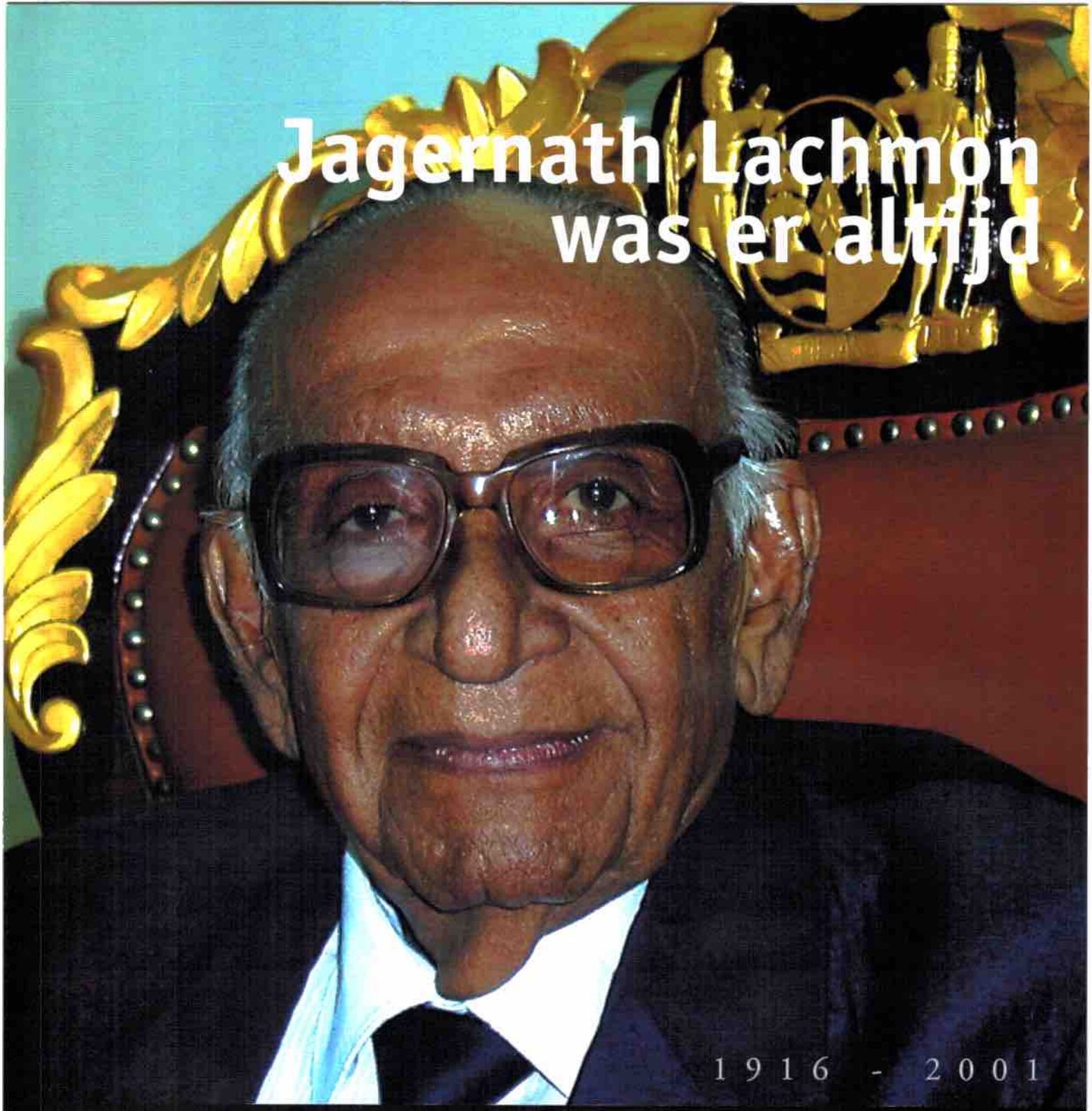

De enige echte hulde die zijn persoon toekomt, is het nieuw te bouwen parlementsgebouw naar hem te vernoemen: Het Huis van Mahasabhapati Lachmon

20 oktober 2001. Het stadhuis van Den Haag ziet zwart van de mensen. Toch heerst er een ingetogen stilte met op de achtergrond de klanken van bekende Hindostaanse bhajans. In zijn kist ligt Suriname's markantste politicus, Jagernath Lachmon. Hij overleed op 19 oktober in zijn hotelkamer in Den Haag tijdens een officieel bezoek aan Nederland als leider van een Surinaamse parlementaire delegatie. Tijdens de herdenkingsdienst werd hulde gebracht aan de voorzitter van het Surinaamse parlement, die in september nog zijn 85-ste verjaardag vierde. Aan Hindorama stond hij kort daarvoor zijn laatste, uitgebreide interview af (zie nr. 5/2001). "Politiek is niet alles voor mij", zei hij nog. Maar nu wordt hij voornamelijk herdacht als Suriname's grootste politicus, die met zijn

inherente drang naar democratie en zijn verbroederingspolitiek meer dan 50 jaar de Surinaamse politiek domineerde. De constante factor. Zoals Tweede-Kamervoorzitter Jeltje van Nieuwenhoven het verwoordde: "Hij was er gewoon, altijd". Niet alleen was hij de langstzittende parlementariër ter wereld, ook had hij de meeste ervaring als parlementsvoorzitter. Onverdroten droeg hij zijn idealen uit die waren gebaseerd op het vedantisch grondbeginsel *vasudhaiv kutumbakam*: allen zijn één, de wereld is één familie. Otmar Rodgers, fractievoorzitter van de regeringspartij Nieuw Front in het Surinaamse parlement, noemt hem - naar de betekenis van zijn voornaam - "de heer van de wereld". Hij was er voor iedereen; voor hem bestond er geen onderscheid tussen mensen.

Onder de aanwezigen in het stadhuis, voor het grootste deel Hindostanen, zijn ook creolen en Javanen om afscheid te nemen van Papa Lach, zoals hij liefkozend door alle Surinamers werd genoemd. Altijd bezig en nu in de uitoefening van zijn functie gestorven. Niet in "het harnas" meent ondervoorzitter Van Eekelen van de Eerste Kamer. Dat woord past niet bij zijn tolerantie, openheid en toegankelijkheid. Dat kan Winston Kout, voorzitter van Stichting Kwakoe, beamen. "Ik kon hem van hieruit zo thuis opbellen en hij nam zelf op." Lachmon was de spil in de goede betrekkingen met Nederland. Cynici noemden hem Lachmon van Oranje, omdat hij altijd een speciale band met Nederland voorstond, ook na de onafhankelijkheid van Suriname. De Surinaamse gemeenschap hier toont zich content dat, nu Lachmon in Nederland is overleden, zij op waardige wijze afscheid van hem heeft kunnen nemen.

In Suriname heerst grote verslagenheid. Creool, Hindostaan, Javaan, Chinees, Boeroe, jong, oud, politieke topper of straatventer, iedereen voelt de leegte. Ook heerst er beroering. Wat nu? Binnen zijn partij, de VHP, die hij vanaf de oprichting in 1949 onafgebroken heeft voorgezeten, is in de loop der tijd al heel wat te doen geweest rond mogelijke opvolgers. Leden van het hoofdbestuur benadrukken dat Lachmon altijd door zijn achterban als voorzitter, *Sabhapati*, is gedragen. Zijn opvolger zal op democratische wijze door het partijcongres worden gekozen. Hopelijk nog dit jaar. Bij sommigen in de partij heerst woede. Hoe kon het komen dat zo'n oude man alleen op zijn hotelkamer verbleef? In Suriname is hij geen minuut alleen! Lachmon zelf zou zich hier wellicht niet druk om maken. Hij had de laatste tijd meermalen signalen van een naderend einde afgegeven. Op zijn verjaardag en ook vlak voor zijn vertrek naar Nederland. Aan VHP-ondervoorzitter Adhin zei hij toen vooral alles te laten doorgaan ook al zou hij misschien niet meer terugkomen. Terugkomen doet hij wel, maar hoe! Men kan nauwelijks de emoties bedwingen wanneer zijn kist op zondag 21 oktober, bedekt met bloemen en de Surinaamse vlag, op Surinaamse bodem arriveert. Nog voor hij te Paramaribo op 24 oktober zal worden gecremeerd, zal zijn lichaam ter afscheid naar Nickerie, zijn geboortedistrict, worden gebracht. De polderjongen die als een groot staatsman stierf.

Een groot politicus krijgt nooit alleen lof toegezwaaid; er is ook kritiek. Zo ook op Lachmon. Niet alle Hindostanen stonden achter zijn verbroederingspolitiek. Zij zagen deze als lafheid, het uit angst toegeven aan de creolen. Ook had hij nooit openlijk stelling genomen tegen de decembermoorden en gepleit voor vervolging en berechting van de daders, terwijl hij bijna 60 jaar het beroep van advocaat uitoefende. Voorts zou hij zijn partij met ijzeren hand regeren.
Ondanks alles zijn vriend en vijand het erover eens dat hij meer dan een halve eeuw de stabiliserende factor in de Surinaamse politiek is geweest. Ook zal niemand kunnen betwisten dat de enige echte hulde die zijn persoon toekomt, is om het nieuw te bouwen parlementsgebouw in Paramaribo naar hem te vernoemen: Het Huis van Mahasabhapati Lachmon (de Grote Voorzitter). Hij was er altijd en hij zal er altijd zijn.

Herdenkingsdienst in Stadhuis Den Haag

Nederlandse regering goed vertegenwoordigd

Tweede-Kamervoorzitter Van Nieuwenhoven

Foto boven:
Herdenking in het parlementsgebouw van Suriname

Foto links:
mw. Fouwziya Lachmon-Sovan

Als er over emancipatie van de vrouw wordt gesproken, ontstaat er al gauw spraakverwarring. Dit begrip wordt nog altijd, ook in Hindostaanse kring, verschillend ingekleurd, variërend van vrouwen die hun man stevig onder de duim houden of het thuisfront vanwege hun carrière verwaarlozen tot vrouwen die hun gezin verlaten om een vrijgevochten leventje te gaan leiden. "In de discussies zijn aspecten als respect, ontplooiing en harmonie die in de emancipatiegedachte besloten liggen helaas onderbelicht," zegt Gisela Mohanlal, die in de jaren '90 lid was van de Emancipatieraad. Dit lidmaatschap en haar verwesterde uitstraling bezorgden haar in de Hindostaanse gemeenschap prompt een negatief feministisch imago.

Vrouwenemancipatie is nog altijd een hot issue

Gisela Mohanlal over haar eigen ervaringen

"Het is jammer dat mensen zich zo door uiterlijkheden laten leiden en aan oppervlakkige beelden allerlei conclusies verbinden. Ik heb daar last van gehad." Jaren geleden zei Gisela in een praatprogramma van OHM dat zij na het werk wel eens een borreltje ging drinken. "Er zijn mensen die dit zo schandelijk vinden dat ze het mij na jaren nog steeds nadragen. Ook het beeld dat ik mijn man wel met een stok achterna zou zitten, had bij sommigen postgevat. Toen ik enkele jaren geleden scheidde, werkte dit voor hen alleen maar bevestigend." Gelukkig laat zij zich hierdoor niet in een hoek drukken en kan er ook de humor van inzien. Haar gepraat wordt regelmatig door een aanstekelijke schaterlach onderbroken. Ze heeft genoeg om handen. Gisela werkt als juriste op het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport waar ze zich sinds kort bezighoudt met het huisartsenbeleid en de interculturalisatie van de gezondheidszorg, een werkterrein waar nog vele uitdagingen liggen. Daarnaast vrolijkt ze met haar stemgeluid het VWS-koor op. Helaas weinig swingende klanken, maar toch leuk. Verder vervult ze een aantal bestuursfuncties, onder meer bij het Verwey Jonker Onderzoeksinstituut voor Maatschappelijke Vraagstukken en bij de leerstoel Multiculturaliteit in oprichting. Als moeder van tienerdochters Kiran (15) en Aarti (11) heeft ze privé haar handen vol. Met haar rol in de Hindostaanse dramaserie *Land van Rama* heeft ze een vroegere hobby herontdekt.

Verwesterd

Als derde in een gezin van tien kinderen (zes jongens en vier meisjes) groeide Gisela tot haar vijftiende jaar in Paramaribo op. "Wij zijn thuis niet cultuurbewust grootgebracht. Mijn vader kwam uit een arbeidersgezin en wilde zijn kinderen verzekeren van een

gemakkelijk leven. Met alle goede bedoelingen legde hij een enorme nadruk op studie. Als mijn *aja* ons uit het Ramayan of andere hindoeboeken wilde voorlezen, reageerde hij niet zelden met 'Nee, nee, de kinderen hebben geen tijd; ze moeten huiswerk maken'."
Als kind was Gisela erg gecharmeerd van Hindostaanse films. Ze zong de liederen naar hartelust mee en waande zich bijna Hema Malini. Haar vader maakte echter duidelijk dat voor dergelijke 'uitspattingen' geen plaats was in een serieuze opvoeding. Toen haar oudste broer voor zijn studie medicijnen in 1972 naar Nederland zou komen, emigreerde het hele gezin Mohanlal. Gisela geeft toe dat zij behoorlijk verwesterd was. "Gaandeweg ben ik cultuurbewuster geworden. Omdat ik het niet van huis uit had meegekregen, heb ik de zoektocht helemaal zelf moeten maken. Ik ben al jaren een *Shiva-bhakt*."
Lachend vertelt ze dat er iemand een keer bij haar thuis kwam, omdat ze samen ergens heen zouden gaan, en dat die persoon erg verbaasd was bij het zien van een Shivabeeld en brandende wierook. "Ze vroeg geschokt: 'Ben je gelovig?' Ze had gedacht dat ik mij als 'westerse geëmancipeerde vrouw' ver van zulke dingen hield."

In de jaren '90 was Gisela lid van de Emancipatieraad (ER), het adviesorgaan van de regering in emancipatieaangelegenheden. Deze raad, die inmiddels is opgeheven, richtte zich niet uitsluitend op vrouwen, maar ook op andere achtergestelde groepen, zoals migranten en homoseksuelen. In die tijd had Gisela politieke aspiraties en was lid van het CDA. Toen de ER op zoek was naar een jurist, migrant, vrouw en liefst iemand uit CDA-hoek, was zij de aangewezen kandidate. In de ER waren er verschillende, politiekepartij-gelieerde visies op vrouwenemancipatie. Zo overheerste bij Groen Links de radicale visie van "baas in eigen buik", benadrukte de VVD de eigen individuele ontplooiing en propageerde het CDA een gematigde visie, waarin het gezinsdenken, het denken vanuit "wij samen", centraal stond. Gisela: "Terwijl ik dus die gematigde visie vertegenwoordigde, werd ik in Hindostaanse kring voor 'radicaal' aangezien. Ik werd vaak uit hoofde van mijn publieke functie gevraagd aan discussies deel te nemen en moest standpunten van de ER uitdragen. Ik kreeg een imago opgeplakt zonder dat er onderscheid werd gemaakt tussen mijn publieke en mijn privé-opvattingen."

Groeiproces

In de Hindostaanse gemeenschap is emancipatie van de vrouw nog altijd een *hot issue* en lopen de discussies hoog op. Dit bleek weer tijdens een bijeenkomst in juni jl. van Vrouwenorganisatie *Sarita*, waar onder meer aan de orde kwam dat vrouwen in Nederland financieel onafhankelijk zijn van de man en dat hun integratie in deze samenleving sneller gaat dan die van mannen. Kortom: mannen raken op achterstand en het fenomeen van de 'geslachtofferde man' is niet vreemd meer. Ook waren er geluiden over toenemende mannenmishandeling en de wenselijkheid van blijf-van-mijn-lijf-huizen voor mannen. "De discussie is erg complex omdat de emancipatie zich op verschillende niveaus voltrekt: individueel, in gezinsverband, binnen een gemeenschap en binnen de samenleving als geheel," verklaart Gisela. "Daarbij spelen twee identiteiten door elkaar: lid van de Nederlandse samenleving en lid van de Hindostaanse gemeenschap."

Dat er een verschil tussen de externe en interne situatie is, ervaart ook Gisela. Op het werk is zij een geëmancipeerde Nederlandse vrouw, maar haar thuissituatie is anders. "Thuis kies ik voor rust en stabiliteit en geen gekissebis over wie doet wat. Eigenlijk was mijn man *raja* (koning - *red.*). Hij deed niets in huis. Wat niet wil zeggen dat ik de zorgtaken niet met liefde vervulde. Ik had zijn respect en kreeg de ruimte voor eigen ontplooiing. Dat is belangrijk. Het gaat niet om emancipatie van vrouwen ten koste van mannen, maar om een gelijktijdig proces van respect voor elkaar en elkaar de ruimte geven." Zo'n proces gaat niet altijd snel. Gisela voelt dat zij ten opzichte van jaren geleden gegroeid is in de Hindostaanse cultuur. Ook een vorm van emancipatie. Het bewuster omgaan met de cultuur, daar tegelijkertijd een identiteit aan ontlenen en die in harmonie met de Nederlandse omgeving brengen. "Het is niet òf òf, maar èn èn," zegt ze heel stellig.

Gisela met ouders en zusjes Asha (l) en Sharda (r)

Bedreigend

In de Hindostaanse dramaserie *Land van Rama* die begin dit jaar werd vertoond, vervult Gisela de rol van Shila, moeder in het extreem vernederlandste gezin Rambharos. "Tja, met die rol heb ik helaas weer het imago van 'Nederlandse trut' bevestigd. Toen ik laatst op een feestje op Hindostaanse *chutney*muziek aan het dansen was, zei een oudere vrouw tegen me nadat ze had vastgesteld dat ik Shila was: 'Ik dacht dat jij niets van de Hindostaanse cultuur afwist'." Het acteren is Gisela in ieder geval goed bevallen. Vanaf 20 november is zij ook af en toe te zien in de Nederlandse soapserie *Onderweg naar morgen* als bestuurslid van het ziekenhuis. "Een rol die past bij mijn werksituatie. Ik zou geen rol willen die tegen mijn principes ingaat, bijvoorbeeld van een mannenversierder." Echter, volgens Gisela wordt zo'n rol je als gescheiden vrouw in de Hindostaanse gemeenschap al gauw opgelegd. "Getrouwde vrouwen ervaren je als bedreigend. Hierdoor kunnen gescheiden vrouwen in een isolement raken. Gelukkig heb ik voldoende eigen netwerken."

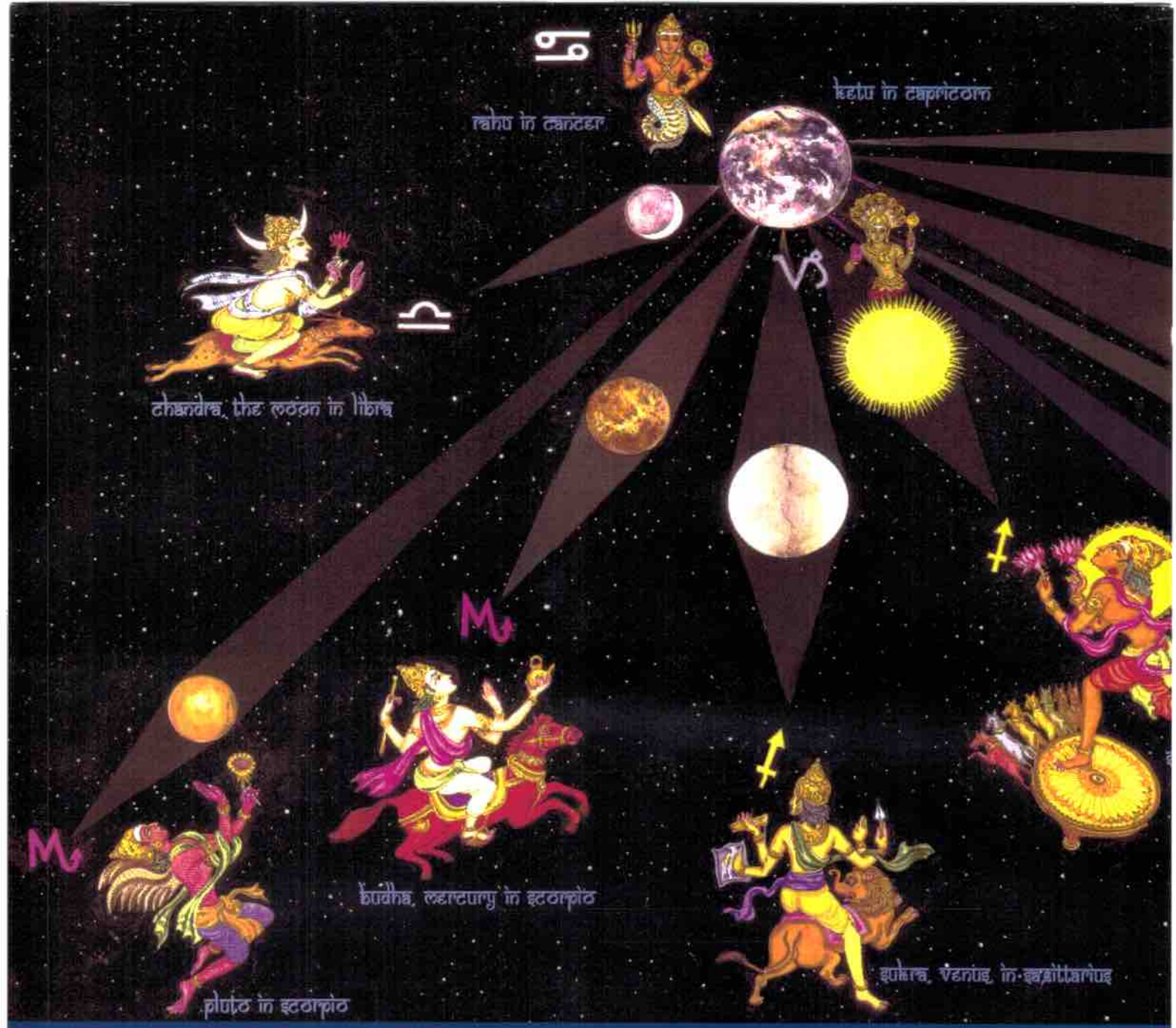

Vedische astrologie

"Wat is je sterrenbeeld?" vraagt men in het westen om erachter te komen wat de stand van de zon was ten tijde van je geboorte. Als in India de priester vraagt: "Wat is je *nakshatra*?" wil hij de stand van de maan te weten komen. In de Vedische astrologie is niet zozeer de positie van de zon tijdens de geboorte, als wel die van de maan doorslaggevend voor het bepalen van iemands karaktereigenschappen. Evenals de westerse astrologie gaat de Vedische astrologie uit van een onderverdeling van de dierenriem (*rasi*) in 12 tekens. Daarnaast wordt nog een indeling gemaakt in 27 *nakshatra's* (letterlijk: clusters van sterren), ook bekend als 'maanhuizen'. Gedurende een maanmaand passeert de maan al deze 27 nakshatra's, ongeveer één per dag. Deze indeling is zeer oud; een verwijzing ernaar in *Krishna Yayur Veda* dateert van ca. 2000 voor Chr. Over elke nakshatra heerst een vedische godheid. Nakshatra's zijn mannelijk of vrouwelijk en bevatten de drie natuureigenschappen *sattva* (goedheid, zuiverheid), *rajas* (vurigheid) en *tamas* (traagheid, duisternis). Elke nakshatra wordt geassocieerd met een specifiek symbool, diersoort, sekse, kaste, temperament en primair levensdoel. De vier levensdoelen zijn: *dharm* (ordening en disciplinering), *arth* (rijkdom), *kam* (genot) en *moksh* (spirituele vrijheid en verlossing). Astrologische berekeningen die op een individu betrekking hebben, houden zowel rekening met de nakshatra als met de rasi (ram, stier, tweeling, etc.). Hier volgt een overzicht van de 27 nakshatra's met een indicatie van de bijbehorende persoonlijke karaktertrekken.

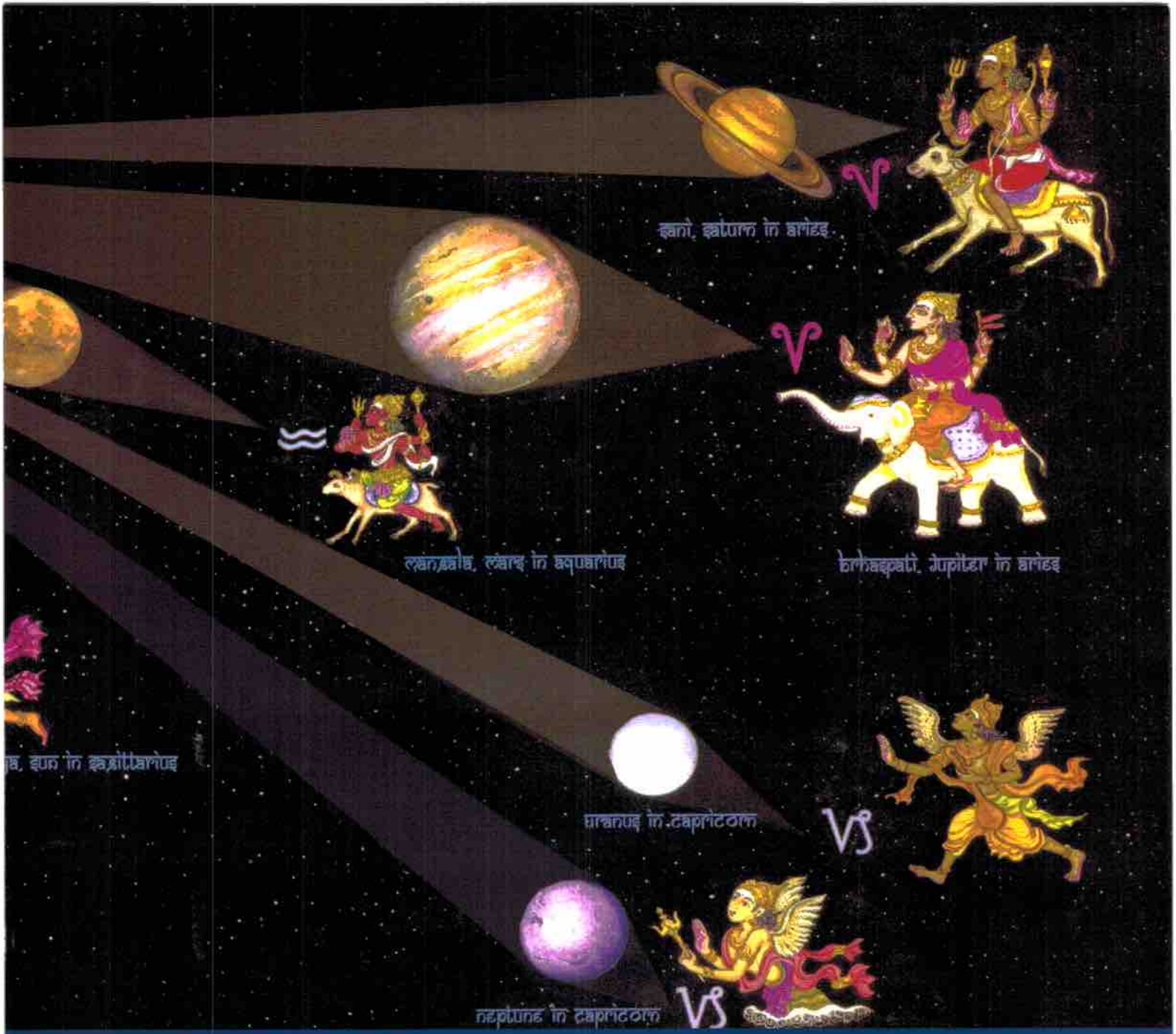

Hoe de Veda's de ruimte in 27 nakshatra's indelen en de invloed daarvan op het menselijk gedrag weergeven

1. ***Ashvini***: hartstochtelijk, impulsief, aantrekkelijk en intelligent, maar ook koppig en verkwistend. Ashvini's houden van reizen, zijn vaak vaklui en kunnen beschikken over genezende gaven.

2. ***Bharani***: gezond, gelukkig, vakbekwaam en consciëntieus, maar ook ongeduldig en vooral op zoek naar eigen genot. Bharani's kunnen een ander moeilijk vergeven. In moeilijke tijden kunnen zij hun voorkeur voor materiële bezigheden in de richting van het spirituele doen verschuiven.

3. ***Krittika***: vurig, vol met creatieve energie, erg ambitieus, toegewijd aan het goddelijke, uit zichzelf goed gemotiveerd en 'grootsdenkend'. Krittika's vallen op in de massa en worden beroemde personen. Ze hebben de neiging om teveel te eten.

4. ***Rohini***: liefdevol, eerlijk, kalm, verantwoordelijk. Rohini's zijn liefhebbers van kunst, schoonheid en cultuur. Zij kunnen vatbaar zijn voor koppigheid, boosheid, egoïsme en muggenzifterij (vitten op anderen).

5. ***Mrigashira***: aardig, gevoelig, erg opmerkzaam. Mrigashira's voelen zich aangetrokken tot romantiek, muziek en kunst. Ze houden van een comfortabel leven, maar werken er ook hard voor. Zij worden vaak door het spirituele aangetrokken. Ze kunnen gebrek aan zelfvertrouwen hebben en heel erg met zichzelf bezig zijn.

6. ***Ardra***: vitaal en atletisch aangelegd, enthousiast en geneigd een zeer intens leven te leiden. Ardra's zijn sympathiek, behulpzaam en geïnteresseerd in het occulte. Ze kunnen ook wreed zijn en onredelijk scherp naar anderen uitvallen.

7. ***Punarvasu***: goedaardig, behoorlijk emotioneel, spaarzaam. Punarvasu's leven graag ontspannen en geordend, hebben een goede zelfdiscipline, maar zijn tegelijkertijd speels. Ze maken makkelijk vrienden. Ze kunnen zelfgenoegzaam zijn. Zij moeten hun gezondheid goed in de gaten houden.

10. ***Magha***: koninklijk, ambitieus, dol op zinnelijk genot, fysiek sterk. Magha's zijn vaak leiders die tradities eren en opmerkelijke doelen nastreven. Ze vinden het prettiger bediend te worden dan zelf te dienen en kunnen ten prooi vallen aan onverzadigbare seksuele lusten.

11. ***Purva Phalguni***: grootmoedig, loyaal, plezierig als gesprekspartner, aards, aantrekkelijk. Purva Phalguni's krijgen hun zin zonder anderen te intimideren. Vaak zijn zij zwervers en levensgenieters die zich aangetrokken voelen tot

8. ***Pushya***: stabiel, makkelijk in de omgang, succesvol, beschaafd, populair, deugdzaam, goeduitziend, openhartig, intelligent en verstandig. Pushya's zijn productief en zorgzaam en zijn goede leraren. Ze kunnen ook overdreven star, zelfzuchtig en arrogant zijn.

9. ***Ashlesha***: onafhankelijk, communicatief zeer goed, geconcentreerd en grondig. Ashlesha's zijn erg openhartig, op het tactloze af. Ze kunnen de waarheid manipuleren om zichzelf te beschermen. Wanneer iemand hen vernedert, vergeten ze dat nooit.

kunst. Ze zijn lichamelijk gezond, maar kunnen vanwege hun zeer actieve en creatieve geest wel eens rare dingen doen.

12. ***Uttara Phalguni***: innemend, over het algemeen welgesteld, een goed inkomen verdienend vanwege uitzonderlijke intelligentie. Uttara Phalguni's zijn fantastisch als vriend en altijd bereid hun vrienden te helpen. Ze zijn vaak succesvol, moedig en avontuurlijk. Maar romantische escapades kunnen hen in moeilijkheden brengen.

13. ***Hasta***: hardwerkend, ijverig en zeer vindingrijk. Hasta's zijn daardoor vaak goede ambachtslieden, specialisten, zakenlieden en onderwijzers. Ze kunnen intelligent en zeer bijdehand zijn. Daarnaast vertonen ze genezende gaven. Ze kunnen ook ongeduldig zijn en anderen bewust manipuleren om hun eigen doel te bereiken.

14. ***Chitra***: charmant en stijlvol wat kleding betreft, zich aangetrokken voelend tot nieuwe, ongewone dingen. Chitra's zijn aantrekkelijk voor het andere geslacht, zijn vaak artistiek en omgeven zich met mooie spullen. Ze zijn soms te veel op plezier uit, maar over het algemeen intelligent, eerlijk, efficiënt en nooit oppervlakkig.

15. ***Svati***: onafhankelijk, rustig, aardig en beheerst in het openbaar. Svati's zijn hulpvaardig, prettig als gesprekspartner en bijna nooit rancuneus. Ze houden van reizen en voelen zich sterk aangetrokken tot religie en filosofie. Ze kunnen wel eens een chronische ontevredenheid tentoonspreiden.

16. ***Vishakha***: vastberaden, krachtig en indrukwekkend qua verschijning. Vishakha's zijn uitstekende sprekers in het openbaar die van geld verdienen houden. Moed, ambitie en gerichtheid maken dat ze gauw hun doel bereiken. Ze genieten van verwarring en houden van een goed debat.

17. ***Anuradha***: welgesteld, afkerig van een sobere levensstijl, maar wel spiritueel geaard. Anuradha's hechten aan familie en vrienden, organiseren graag activiteiten en treden graag als manager op. De minder volgroeiden kunnen jaloers en depressief worden.

18. ***Jyestha***: erg hartstochtelijk, kundig als leider en deugdzaam. Jyestha's zijn over het algemeen opgewekt, maar kunnen goed prikkelbaar zijn indien daartoe aanleiding is. Ze komen graag op voor hulpelozen.

19. ***Mula***: conventioneel, knap, vriendelijk en gelukkig, maar lichtelijk achterdochtig ten opzichte van andermans motieven. Over het algemeen zoeken zij de richting van het geld of, andersom, weet het geld hen te vinden.

20. ***Purvashadha***: geduldig, onafhankelijk van geest, overtuigend in woord, trots, gelukkig in de liefde en gezellig. Purvashadha's blijven hun vrienden trouw. Zij hechten veel waarde aan hun eigen mening over anderen.

21. ***Uttarashadha***: populair, idealistisch, invloedrijk, stabiel, zelfonderzoekend en ethisch. Uttarashadha's zijn goed in het starten van projecten en in het afronden ervan. Ze voelen zich geroepen tot werk waardoor anderen zich kunnen profileren. De minder volgroeide types kunnen lui zijn, snel afgeleid of gestrest.

22. ***Shravana***: intelligent, beschaafd en welvarend. Shravana's worden gewoonlijk min of meer beroemd. Zij houden van studeren en zijn goede leraren. Ook houden ze van reizen. Vaak voelen zij zich geroepen tot een religieus leven of tot dienstbaarheid zonder star of fanatiek te worden.

23. ***Dhanishtha***: moedig, vrijgevig, vaak welvarend, optimistisch, ambitieus en met een universele kijk. Dhanishtha's brengen vaak mensen bij elkaar voor een waardig doel. Ze zijn niet makkelijk voor de gek te houden en analyseren aandachtig wat hun wordt voorgelegd. Ze kunnen agressief, onbezonnen of overdreven conservatief zijn.

24. ***Satabhishak***: bot, maar eerlijk, niet geneigd zich aan te passen aan de omgeving. Satabhishak's krijgen bijna altijd hun zin. Ze voelen zich aangetrokken tot terreinen die een scherp inzicht vergen, zoals wetenschap en filosofie. Ze kunnen tot onnadenkende workaholics worden, zichzelf terugtrekken en hun gevoelens verbergen. Ze zijn erg toegewijd aan het dienen van de mensheid of ze daar nou eer voor krijgen of niet.

25. ***Purva Prostapada***: beschikkend over goede spreek- en zakelijke vaardigheden kunnen Purva Prostapada's makkelijk geld verdienen en behouden. Ze zijn over het algemeen ernstig, maar kunnen soms impulsief handelen of zich besluiteloos opstellen. Onvolgroeide types kunnen fobieën hebben, cynisch of rancuneus zijn ten opzichte van anderen.

26. ***Uttara Prostapada***: evenwichtig, ethisch, vriendelijk, zelfopofferend, ondersteunend en erg overtuigend in discussies. Uttara Prostopada's houden oprecht van het familieleven en helpen anderen graag. In conflicten en competities zijn zij meestal de winnaar. De minder volgroeiden kunnen lui, onverantwoordelijk en jaloers zijn.

27. ***Revati***: gezond, intelligent, lief en artistiek aangelegd. Revati's houden van mensen, wensen niemand iets kwaads toe en ondersteunen degenen die daaraan behoefte hebben. Alhoewel ze niet veel voor zichzelf willen, krijgen zij rijkdom en vreugde vaak in de schoot geworpen. Onvolgroeide types kunnen een minderwaardigheidscomplex of een slaafse houding aan de dag leggen; ook kunnen ze veel teleurstellingen te verwerken krijgen.

Uit: HINDUISM TODAY
Hinduism Today, nr. 11 / 1998

"Mijn vriend ble

Vanwege het taboe in de Hindostaanse gemeenschap onderdrukken homoseksuelen hun geaardheid en worden gedwongen een dubbelleven te leiden.

Kathleen (22) kende Prem al een aantal jaren. Ze woonden ongeveer een jaar samen toen het hoge woord eruit kwam. Prem bleek homoseksueel te zijn. Voor Kathleen was de schrik groot, maar nu ze aan verschillende voorvallen terugdenkt, was de onthulling misschien toch niet zo vreemd. Ze heeft er lang over moeten nadenken voordat ze besloot haar verhaal aan Hindorama te vertellen. "Zoiets gaat niet in je koude kleren zitten en eigenlijk heb je helemaal geen zin om erover te praten; aan de andere kant is het wel een goed moment om dingen op een rijtje te zetten. Dat is goed voor het verwerkingsproces."

Kathleen leerde Prem kennen toen zij 17 jaar was. "Ik voelde me altijd erg aangetrokken tot donkere jongens, maar toen ik Prem leerde kennen, was ik helemaal gek op hem. Hij was een rustige, aardige jongen, niet van dat machotype. Ik heb behoorlijk achter hem aangezeten en zodoende zijn wij twee jaar later gaan samenwonen." In het begin was Prem's familie niet erg toeschietelijk. Ze hadden liever geen *bakra* meisje (Nederlands meisje–*red.*) voor hun lieve zoon gezien, maar een Hindostaanse. Maar ja, hier gaat dat nu eenmaal zo, dus berustten zij erin. Eerst verliep alles volgens een normaal patroon. Beiden werkten en Kathleen volgde twee avonden per week een cursus. Na een tijdje ging Prem een paar avonden in de week een vriend van hem helpen in de horeca. Ze hadden redelijk contact met beide families, niet te intensief. "Ik verwonderde mij wel een keer, toen Prem erg opkwam voor mijn jongere broer. Die was van school afgegaan omdat hij de opleiding niet leuk vond. Hij wilde iets anders doen. Mijn ouders waren teleurgesteld. Prem vond het erg goed dat mijn broer er openlijk voor uitkwam en zichzelf niet kwelde alleen maar om zijn ouders een genoegen te doen. Hij zei: 'Bij ons plegen we liever zelfmoord dan dat we iets doen wat onze ouders niet leuk vinden.' Ik weet nog dat ik die opmerking overdreven vond, want zijn relatie met mij was nou ook niet bepaald de wens van zijn ouders geweest."

Gaandeweg begon er een verwijdering tussen Kathleen en Prem te ontstaan. "Prem ging z'n vriend steeds vaker helpen en kwam vrij laat thuis. 's Morgens moesten we beiden weer vroeg op. Onze seksuele relatie werd steeds minder. Dit hield ook verband met de voorkeuren die Prem aan de dag begon te leggen. Hij wilde alleen van achteren en zei een keer: 'Zo lijk

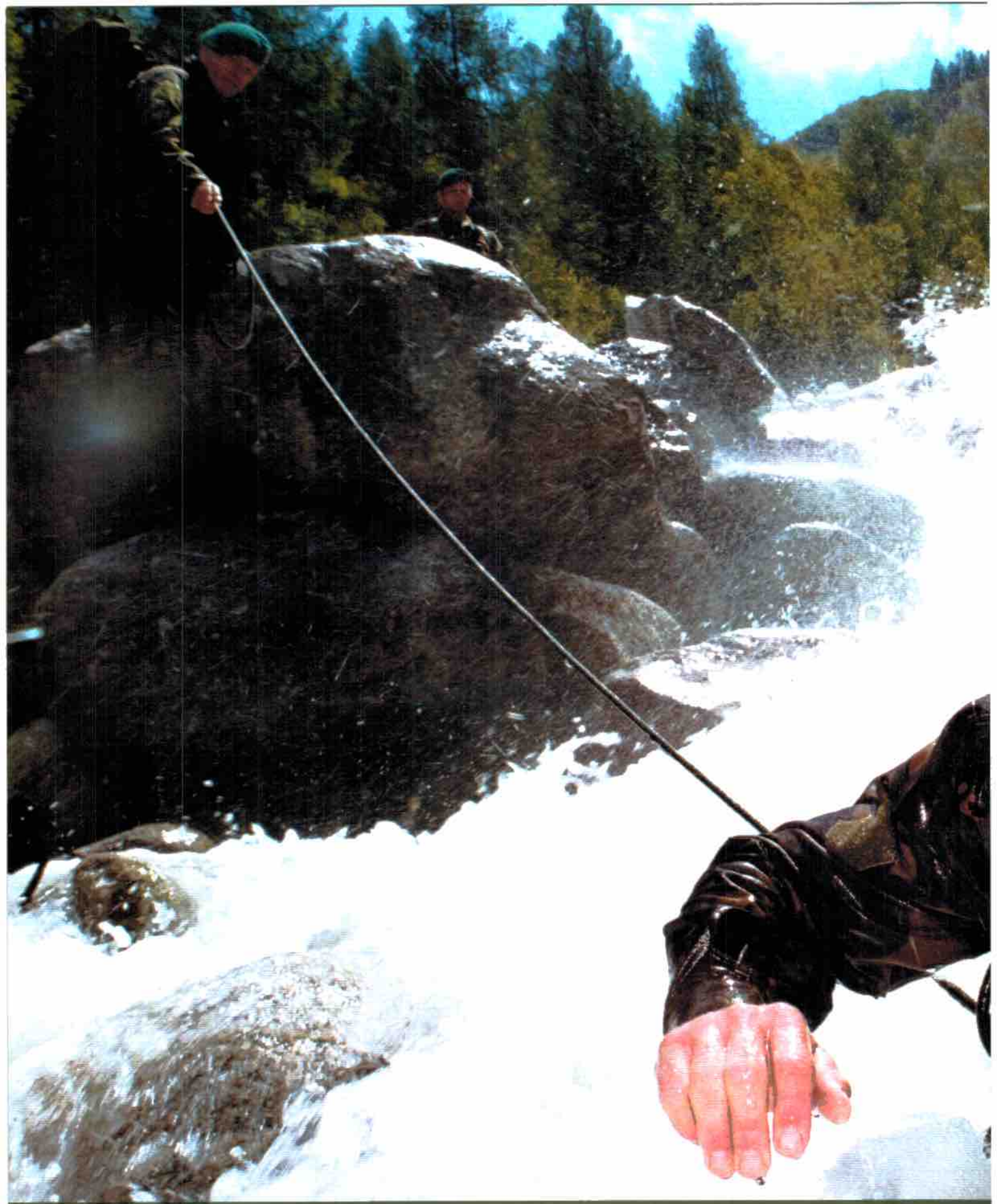

Inderdaad, het werk van een militair is geen kantoorbaantje. Maar je staat er als BBT-er nooit alleen voor. De ene keer doet hij het zware werk en de volgende keer jij. Of zij. Want of je man of vrouw bent maakt niet uit. Teamgeest is het belangrijkst – samen zet je je in voor internationale vredestaken. En daarvoor moet je gemotiveerd zijn en van aanpakken weten. De Landmacht biedt je een goed salaris, plus een premie van f 6000,- bij een contract van 2½ jaar, afhankelijk van je

ek een homo te zijn"

je op een jongen'. Ik vond die standjes niet altijd even prettig. Hij zat ook wel eens naar erotische films op tv te kijken. Het viel hem op dat je heel vaak twee vrouwen met elkaar ziet vrijen. 'Waarom laten ze nooit twee mannen zien? Windt het jou op, Kathy, als je die vrouwen bezig ziet? Ik zou me dat heel goed kunnen voorstellen.' Kathleen beseft nu dat ze aan dit soort uitspraken veel meer aandacht had moeten schenken. Toentertijd schreef ze zijn gedrag aan de tijdsgeest toe. "Je hoort veel om je heen hoe seksuele voorkeuren van mannen en vrouwen veranderen omdat men steeds op zoek is naar iets nieuws, iets boeiends om vooral niet in een sleur te raken. Ik was er echter niet zo van gecharmeerd. Prem bleef overigens wel lief voor me, maar maakte op een gegeven ogenblik geen aanstalten meer om met mij te vrijen. Hij kwam steeds later thuis en zijn werkritme begon eronder te lijden. Het leek alsof hij niet meer serieus bezig was en voortdurend met zijn gedachten ergens anders vertoefde."

Toen kwam het. Prem vertelde dat hij ontslag had genomen omdat hij fulltime in de horeca ging werken. Bovendien waren hij en zijn vriend van plan een zaak in Spanje te beginnen. "Ik reageerde verbaasd. 'Wat wil je daarmee zeggen, Prem? Ga je naar Spanje verhuizen? Bedoel je mij te zeggen dat je van me weggaat?' De intens trieste uitdrukking op zijn gezicht zal me altijd bijblijven. Daardoor wist ik dat hij mij nooit bewust pijn had willen doen. Het was nu eenmaal zo en hij kon het niet langer verbergen. Hij zei: 'Peter en ik zijn niet alleen horecapartners, Kathy, we hebben ook een relatie. Ik ben homo, Kathy, homo. Ik moest wel doen alsof, om de familie. Maar ik heb je nooit in gevaar gebracht.' Ik was te ontdaan om direct te begrijpen wat hij met die laatste opmerking bedoelde. Toen drong het tot me door: het gevaar van aids! Hij vervolgde: 'Omdat ik jou ook had, Kathy, hebben we het altijd met condoom gedaan. Trouwens ook voor mezelf, want ik weet dat Peter nog andere contacten heeft.'

Aan Prem's familie werd het nieuws heel voorzichtig gebracht. "Z'n moeder begon te schreeuwen dat het niet kon. Ze keek mij beschuldigend aan en zei: 'Jij hebt hem met al die bakra's in aanraking gebracht. Als hij onder ons was gebleven, was er misschien niets gebeurd.' Op dat moment was ik niet eens in staat op die opmerking in te gaan. Prem probeerde wel uit te leggen dat mij helemaal niets te verwijten viel. Eerder zijn eigen familie. Om hen te sparen, had hij zijn gevoelens juist altijd maar onderdrukt." Kathleen liet zich op aids testen; gelukkig was er niets aan de hand. Prem verhuisde en ze zag hem niet meer. Een keer belde hij nog op om te informeren hoe het met haar ging en vertelde dat hij binnenkort naar Spanje zou vertrekken. "Ik vroeg hem of hij nu gelukkig was en hij beweerde van wel. Hij vertrouwde me toe dat hij naast Peter een andere vriend had, maar dat gaf niet, want Peter en hij lieten elkaar vrij. Ik wenste hem veel geluk. Dat wereldje zou ik nooit kunnen begrijpen, maar als hij gelukkig was, dan was het goed. Ik koester geen wrok tegen hem, omdat ik weet dat hij mij nooit heeft willen bedriegen. Zijn opvoeding en culturele achtergrond hebben hem ertoe gedwongen."

Om redenen van privacy zijn de namen veranderd.

Sarnami spreekwoorden (masla's) met Nederlandse equivalenten

नीम हकीम, खतरे जान ।

Nim hakim khatare jan.

Vertaling: Bij een slechte arts is je leven in gevaar.
Nederlands equivalent: Zachte heelmeesters maken stinkende wonden.
Betekenis: Halve maatregelen verergeren het kwaad.

पहले आत्मा, तब परमात्मा ।

Pahle atma, tab Parmatma.

Vertaling: Eerst de eigen ziel, pas dan is God aan de beurt.
Nederlands equivalent: Het hemd is nader dan de rok.
Betekenis: Een ieder is het meest verwant aan zichzelf.

चोर-चोर मौसिआवत भाई ।

Chor-chor mausiyavat bhai.

Vertaling: Dieven zijn neven van elkaar.
Nederlands equivalent: Het zijn twee handen op één buik.
Betekenis: Ze zijn het altijd met elkaar eens.

Moti Marhé

"Bloemen houden je jong en gezond!"

Bloemenverkopers niet meer weg te denken uit straatbeeld van Paramaribo

Sabitrie

Gisla Soebratie

Koninklijke Landmacht

Volgende keer jij?

functie. Bij een contract van 4½ jaar kan dat zelfs oplopen tot f 30.000,-. Dus, ben je tussen de 17 en de 32 en had je toch al geen zin in een kantoorbaantje? Vul dan de bon in of bel gratis 0800-0124 of 0800-LANDMACHT. www.landmacht.nl

NAAM: ..... M/V
VOORNAAM: .....
ADRES: .....
POSTCODE: .....
PLAATS: .....
GEB.DATUM: ..... TEL: .....
VOOROPLEIDING: .....
DIPLOMA: J/N NIVEAU: .....
JAAR WAARIN DIPLOMA IS GEHAALD/ BEHAALD GAAT WORDEN: .....
K001164

In envelop zonder postzegel zenden aan: Koninklijke Landmacht, Antwoordnummer 300, 1300 VB Almere.

LANDMACHT Meer dan werk alleen

Elf bloemenstands op een rij nabij hotel *Torarica* vormen de kleine bloemenmarkt van Suriname. Sewbaran Kisoensing, Debby Ramdien en Gisla Soebratie brengen dagelijks met een vrolijke lach of opmerking hun bloemen aan de man. Voor alle drie is het hard werken, maar erg leuk.

Voor Kisoensing, die 28 jaar als verpleegkundige heeft gewerkt, begon het al als kleine jongen. Zijn ouders zijn kleinlandbouwers, maar zijn interesse ging uit naar de bloementeelt. Elke vrije minuut - na school hielp hij zijn ouders in de landbouw - was hij met zijn bloemen bezig. Op een gegeven moment gaf hij zijn vader, die naar de markt ging om groenten te leveren, ook zijn bloemen mee. Zijn vader gaf die dan aan de bloemenverkopers en kreeg er wat geld voor. Dat geld investeerde Kisoensing weer in zijn tuin in de vorm van bloemzaadjes en mest. Ook nadat hij als verpleegkundige begon te werken, verwaarloosde hij zijn tuin niet. "Toen ik besloot met mijn werk te kappen, was de tuin tot een professionele uitgegroeid met bloemen als anthuriums en orchideeën. Ik was staflid en had de top van mijn carrière bereikt. Ik constateerde dat bloemen meer opbrachten dan mijn baan bij de overheid." In 1982 leverde Kisoensing nog bloemen aan een bloemisterij. Toen de sociaal-economische situatie in Suriname verslechterde, wilde deze geen bloemen meer

"Voor Surinamers was bloemenverkoop een nieuw fenomeen en menigeen vroeg mij of ik uit het buitenland kwam."

Sewbaran Kisoensing

Debby Ramdien en zoon

opkopen. Kisoensing besloot zelf de straat op te gaan. Na verschillende straten in Paramaribo - Kernkampweg en dr. Sophie Redmondstraat bij het beeld van Kwakoe - te hebben geprobeerd, kwam hij bij hotel Torarica terecht. "Ik had schaduw nodig voor de bloemen en hier staan grote bomen. Ook de kopers kunnen makkelijk aan de kant van de weg staan zonder het verkeer te belemmeren. Ik was de eerste bloemenverkoper daar. Voor Surinamers was dit een nieuw fenomeen en menigeen vroeg mij of ik uit het buitenland kwam."

Gek verhaal

Zoetjesaan begonnen meer mensen met de bloemenverkoop en stalden hun bloemen uit onder de bomen nabij hotel Torarica. Een paar jaar geleden besloot de directeur van het hotel de zaak te ordenen en de verkopers kregen allen een uniforme tent. Net als Kisoensing kwamen Soebratie en Ramdien voor een tent in aanmerking. Soebratie, die van huis uit onderwijzeres is, zei dit beroep na 28 jaar vaarwel. Inmiddels is zij ruim 25

jaar met bloemen bezig, waarvan tien jaar als bloemenverkoopster. "Ik kon beide dingen tegelijk niet aan. Ik hou me graag bezig met bloemen; ze houden je jong en gezond. Mijn man en kinderen vinden het ook leuk en helpen flink mee. We hebben een kleine tuin en kopen ook wel bloemen op."

De achtergrond van Ramdien's bloemenzaakje is een 'gek verhaal'. Vijftien jaar geleden vroeg haar schoonmoeder, die naar het buitenland ging, om haar plantjes te verzorgen. Ramdien kwam van de handelsschool, maar kon geen goede baan vinden. "Ik volgde de instructies van mijn schoonmoeder op en de bloemen bloeiden heel goed. Ik vond het zo spannend en interessant dat ik op een gegeven ogenblik zelf begon te planten. De bloemen bleven bloeien

"Kennisoverdracht ontbreekt. Mensen willen alles voor zichzelf houden."

en ik besloot ze te verkopen aan mijn buurvrouw die bloemist was. Toen ik er eenmaal geld voor begon te krijgen, werd de uitdaging groter." Ze besloot haar bloemen zelf te verkopen omdat ze anders te afhankelijk werd van de bloemist. "Het ging zo goed, ik bleef emmers kopen en andere bloemen zoeken omdat klanten ernaar vroegen. Ik heb vier jaar zelf geplant, maar ben daar nu mee gestopt. Momenteel koop ik bloemen op. Ik heb niet zoveel tijd om zelf te planten, maar in de toekomst wil ik graag mijn eigen kwekerij."

Geen kennisoverdracht

Alle drie bloemenverkopers geven toe dat het werk veeleisend en zwaar is. "Bloemen kweken kun je vergelijken met een baby die je moet blijven verzorgen totdat hij zelfstandig wordt. Je kan er geen afstand van doen. Je moet altijd aanwezig zijn", zegt Kisoensing die een kwekerij van ruim een hectare heeft. "Je moet zorgen dat de grond geschikt is voor de soort die je wilt kweken. Zo moet je bepaalde orchideeën tussen steen en houtskool planten. Bij anthuriums moet de grond doorlatend zijn. Onderhoud is belangrijk, het bestrijden van insecten en onkruid, bemesting." Allen weten ze veel van planten, maar hebben geen speciale studie gedaan. Ramdien en Soebratie hebben bloemschikcursussen gevolgd. Hun kennis komt verder uit boeken en door het bijwonen van evenementen van diverse verenigingen, zoals de orchideeënvereniging. Kisoensing zegt dat hij in zijn jarenlange loopbaan als bloemkweker en -verkoper niemand heeft ontmoet die graag vertelt hoe je moet planten. "De kennisoverdracht ontbreekt. Mensen willen alles voor zichzelf houden."

Om de concurrentie het hoofd te bieden, maken de bloemenverkopers lange dagen. "Vroeger was het geen probleem omdat je weinig verkopers had. Maar nu is de concurrentie groot. Je moet lang op straat blijven om alles te kunnen verkopen", zegt Kisoensing die, evenals Soebratie en Ramdien, dagelijks vanaf 8.00 uur 's morgens tot bijna 9.00 uur 's avonds blijft verkopen. Als hij in zijn kwekerij bezig is, houdt zijn gezin een oogje in het zeil bij de bloemenstand. Ze verkopen verschillende soorten bloemen: paloeloes (heliconias), papegaaitongsoorten, rozen, gerbera's, asters, orchideeën en anthuriums. Boeketten zijn er vanaf 5000 Srg; bepaalde bloemen en takken worden ook per stuk of per tak verkocht. Met de jaren is de bewustheid van bloemen onder Surinamers sterk toegenomen, vertellen de verkopers. Ramdien: "Vroeger verkocht je niet makkelijk, alleen bij speciale gelegenheden en op hoogtijdagen. Als mannen bloemen kochten, moesten deze onzichtbaar worden verpakt, anders voelden ze zich niet op hun gemak. Maar nu kopen relatief meer mannen dan vrouwen bloemen en ze lopen er trots mee weg."

Kippenvel

Geen van de drie bloemenverkopers denkt eraan bloemen te exporteren. Kisoensing heeft het jaren geleden geprobeerd, maar de vrachtkosten maakten dat hij stopte. Ramdien wil er niet aan denken: "Ik heb teveel zien gebeuren. Export gaat niet door, dan brengen ze de bloemen hier en je kan ze niet meer kwijt.... Ik krijg er kippenvel van." Alhoewel het werk zwaar is, doen de verkopers het met plezier. Over de beloning mogen ze niet klagen. "We komen goed uit". Behalve dat is het leuk om met verschillende mensen in contact te komen. Ramdien wil binnenkort met haar zoon ("Hij is mijn beste partner en helpt me met alles") naar Nederland om een speciale schikcursus te volgen. "Soms vragen buitenlanders naar een speciale schikking, waar je nooit van hebt gehoord. Ik wil me in dit soort dingen verdiepen." Ook al wil ze binnenkort haar eigen kwekerij starten, de verkoop zal ze niet opgeven. "Ik ontmoet veel mensen en bepaalde klanten vragen naar je. Dat geeft voldoening om door te gaan."

S.M.E. SHIPPING

Verscheping van:
- *Auto's*
- *Pakketten*
- *Zwaar materieel*
- *Containers*
- *Stukgoed en al uw luchtvrachten*

Korte Bajonetstraat 54 - 56
3014 ZS Rotterdam

Tel: 010 - 436 69 22
Fax: 010 - 436 19 60
Mobiel: 06 - 29 34 44 99
E-mail: smeshipping@shyam.nl

AFAS
Belastingadviseurs B.V.

mr Sunil Santokhi
Belastingdeskundige

Prins Hendriklaan 2, 2281 EB RIJSWIJK
T 070 414 01 15 • M 06 53 77 00 97 • F 070 414 01 55
E sunil@maquis.nl

Tevens verbonden aan Maatschap Maquis Belastingadviseurs en B&R Adviesgroep

AIR MAURITIUS
SGR
ERCO REIZEN B.V.

- *2 Rondreizen per maand naar Mauritius v.a. fl. 1.995,- p.p.*
  Vliegtickets Air Mauritius v.a. fl. 1.450,-
- *Rondreizen naar India, Dubai, Thailand, Singapore, Maleisië*
- *Ticket Air India, SLM/KLM met extra korting*
- *Eigen kantoor in India www.ercotravels.com*
- *Lid van SGR, dus u reist op zeker!*

Dordtselaan 144d, 3073 GL Rotterdam • Tel. 010 484 91 77
Regentesseplein 12a, 2562 EV Den Haag • Tel. 070 363 95 36
E-mail: erco.reizen@wxs.nl Website: www.ercoreizen.nl

RAMA KOZIJNEN
Timmer- en onderhoudsbedrijf

Ramen, deuren en kozijnen

Kantoor en Showroom:
Van Baerlestraat 121
2533 LK 's-Gravenhage

Tel: 070 - 388 32 42
06 22 80 96 25
Fax: 070 - 388 32 34

E-mail: info@ramakozijnen.nl
Website: www.RamaKozijnen.nl

PREMCHAND & PARTNERS

Vastgoed Makelaar
Van appartementen tot woonboerderijen.

Wisselkantoor - Surinaams Geld
Vestigingen in Rotterdam, Amsterdam, Utrecht, Paramaribo en Nickerie.
Tegen de hoogste koers en laagste kosten

LID VHM

Hoofdvestiging:
Valkenboskade 145, 2563 HA Den Haag
Tel. 070 3650785 • Mobiel 06 14689995
E-mail: prempartners@hetnet.nl

Directeur: Hira Premchand

AUTORIJSCHOOL REMEMBER

Nieuwe Binnenweg 30-h
ROTTERDAM

WIM & ROSITA
Tel: 010-436 68 00
M: 0624-560318 / 0624-560317

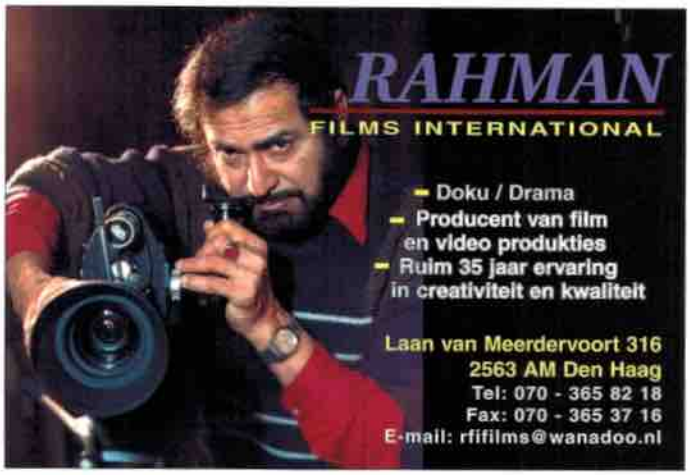

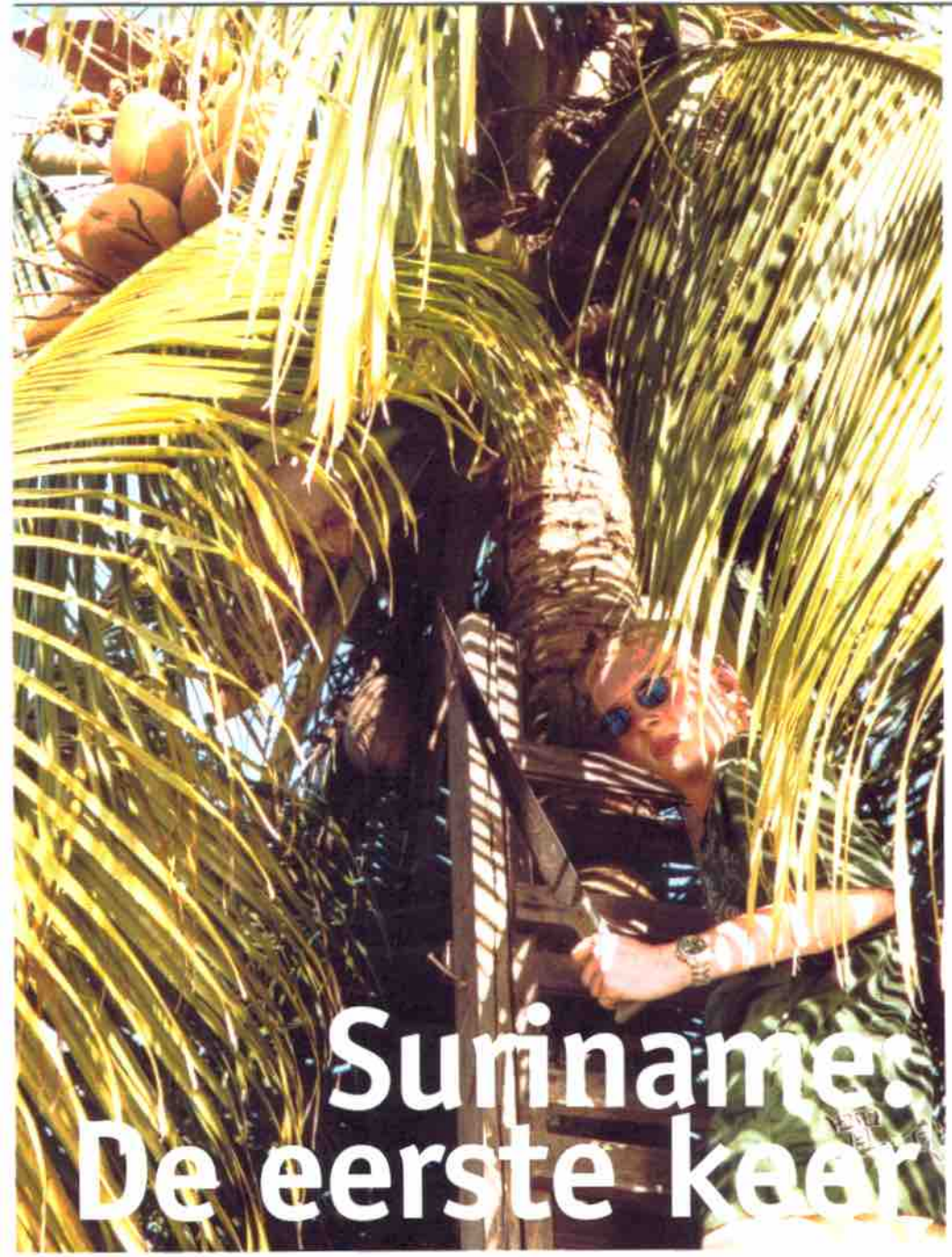

Suriname: De eerste keer

Suriname, homecountry voor de Hindostaanse gemeenschap in Nederland. Tsja, wat Hindostanen daar gaan doen, is duidelijk. Die gaan op familiebezoek, lekker genieten van de zon en heerlijk eten. Maar een Hollander in Suriname, wat moet die daar nou doen?

Nou, er zijn van die Hollanders die een klap van de Hindostaanse molen hebben gehad, om het maar zo te zeggen. En laat ik nou zo'n Hollander zijn. Ik wilde ook wel eens zien hoe dat Suriname, waar de meerderheid van mijn kennissen- en vriendenkring het altijd over heeft, er uitziet. Als vorig jaar augustus iemand mij zou hebben gezegd dat ik het jaar erna in Suriname zou zitten, dan had ik die persoon direct voor gek verklaard. Toch ben ik erheen gegaan. Hoe je in zo'n jaar toch kan veranderen! En ik ben niet alleen gegaan. Ik had een Hollands maatje meegenomen. Vanuit mijn oogpunt bezien: op sleeptouw. Hij heeft immers niks met Hindostanen. Maar voor hem was Suriname een mooie tropische ervaring. Lekker ver weg van huis, geen haast, lekker eten, prima weer, genieten dus.
Vol goede moed en prima gehumeurd (en met erg weinig slaap achter de rug) vertrokken we op 15 juli met de bus uit Rotterdam naar Brussel. Een paar uur later zaten we in het vliegtuig, *ready for take off*. Ik vond het wat lang duren en maakte tegen Martijn (mijn maatje) de opmerking: "Zeg, zitten we hier op de bus te wachten ofzo?" "Ja, een Airbus", was de reactie. Aan humor geen gebrek! Eenmaal in de lucht lachte hij toch wat minder omdat hij keer op keer van mij verloor met pokeren. Tien uur later (20.00 uur locale tijd) zette het vliegtuig zich in het donker 'smooth' aan de grond. Suriname. Bij het uitstappen hadden de Surinaamse weergoden een plezierige verrassing, namelijk een tropisch buitje. Even wat anders dan die kleffe Hollandse motregen.

In de rij bij de douane zagen we de eerste vliegen. Enorme creatures met een spanwijdte van 5 centimeter! Help! Eenmaal langs Surinaamse oom agent konden we op zoek gaan naar onze koffers. Buiten stond een enorme mensenmassa te wachten op familie. Gelukkig had ik van tevoren een duidelijke beschrijving van Glenn, onze gastheer, gekregen. We hadden zelfs een code afgesproken, zodat we elkaar zeker zouden vinden. In de auto onderweg naar Leiding, onze verblijfplaats, was het moeilijk een eerste indruk te krijgen van de omgeving. Het was pikdonker! Straatverlichting bleek een schaars goed in Suriname... Wel kreeg ik een eerste impressie van het Surinaamse wegdek. Om de 20 meter moest Glenn op de rem staan en sommige kuilen waren zo diep dat de auto helemaal schuin helde. Het leek wel een survivaltocht! In Leiding aangekomen heb ik mijn eerste overheerlijke Surinaamse hapje gegeten. Hapje? Bord vol!

De eerste dagen

De eerste dagen in Suriname heb ik niet stil gezeten. Ik heb van alles bezocht. Jarikaba (de bananenplantage), Uitkijk, Nieuw Amsterdam en... Paramaribo. Ik ben echt heel Paramaribo door geweest. Om kort te zijn: topstad. Ok, ok, het is geen Rotterdam, maar ik denk dat je het daar ook niet mee moet vergelijken. Het leukste aan Paramaribo vond ik de pooltafels! Ik was daar niet weg te slaan! Wat is er nou zo bijzonder aan pooltafels? Die zijn er in Holland toch genoeg? Ja, dat is zo, maar in Holland sta je binnen in een café, met saaie muziek en saaie mensen. In Paramaribo sta je heerlijk buiten met een overheerlijke frisdrank erbij, relaxte bubbling muziek en superaardige en gezellige mensen!

Nickerie

Natuurlijk kan je niet naar Suriname gaan zonder ook Nickerie te bezoeken. Mij was van tevoren flink ingepeperd dat de vliegen nergens groter zijn dan

in Nickerie. In mijn gedachten zag ik al 6 centimeter grote vliegende beesten die in zwermen op je afkomen van: "mmm, mensenbloed, lekker". En het bloed van een nieuweling is extra lekker! Achteraf bleek dit spookverhaal niet zo gek veel van de werkelijkheid af te wijken, met dat verschil dat mijn bloed niet zo in trek was. Helaas ben ik maar één dag naar Nickerie geweest, of eigenlijk nog korter: we waren in één dag heen en terug. Een wereldreis. Vol goede moed vertrokken we die dag met twee auto's. We zouden naar Coronie gaan. Maar nadat we het 'strand' in Coronie hadden bezocht, besloten we nog eventjes door te rijden. Eenmaal bij de grens met Nickerie reden we nog even door. Na een bliksembezoek aan Nieuw Nickerie en een Chinees restaurant aldaar, keerden we voldaan weer om. Zwaar bepakt en bezakt, want onderweg hadden mijn kennissen nogal wat zeediergespuis, krabben en vissen (kwiekwie's) ingeslagen.

Pech

Echter... de Coroniaanse bosgeesten waren ons niet goedgezind, want halverwege Coronie kreeg één van de auto's een lekke band. Niks aan de hand zou je zeggen. Maar laat de reserveband nou toevallig zacht zijn... Nog niks aan de hand als je met de andere auto even naar het dorpje een paar kilometer verder rijdt om hem te laten oppompen. Niet dus, want de veiligheidssleutel van het wiel was kwijt. In de jungle zonder bereik met je mobiel! In zo'n geval zit er niks anders op dan 'vrouwen en kinderen eerst'. Dus gingen alle vrouwen en kids onder begeleiding van twee van de mannen in de andere auto op weg naar Saramacca, waar de eigenaar van de auto woonde. Die zou weten waar de sleutel was. En wie bleven er over, alleen op een verlaten weg midden in de bush-bush, terwijl het al begon te schemeren? Juist, Michael, de bestuurder van de auto met de lekke band, Martijn, en ik. Drie uur lang hebben we ons gek gesprongen om de muskieten geen kans te geven te steken en tegelijk met angst moeten toezien hoe de krabben zich een weg door de zakken heen aan het banen waren. Maar toen onze redders eindelijk arriveerden, sloeg de stemming om in feestvreugde. Wat is het heerlijk om gered te worden!

Tegenvaller

Niet alles kan goed zijn. Er moeten ook dingen zijn, die tegenvallen. En die waren er... Zo had ik mij voorgesteld om iedere dag heerlijk in een hangmat te luieren met een glas verse kokosmelk. Helaas, in een hangmat word ik misselijk van dat geschommel en ik ben allergisch voor kokos! Wat ook tegenviel, was de kwaliteit van de Surinaamse straatvoetballers! Ik had gedacht dat er een kwart miljoen Patrick Kluiverts in Suriname zouden wonen, maar dit bleek helaas niet het geval. De vriendschappelijke wedstrijd Holland-Suriname met teams van twee personen eindigde verrassend in een overwinning voor de Hollanders. Een *day off* voor onze Surinaamse tegenstanders misschien.

Afscheid

Afscheid nemen is zwaar. Zeker als je afscheid moet nemen van Suriname. Geen roti met kouseband meer, geen Hindostaanse films meer op tv, geen heerlijke temperaturen meer, geen kokospalmen meer, maar wel een onvergetelijk herinnering en een hoop nieuwe vrienden en kennissen. Na uitgezwaaid te zijn door al onze matties stapten we verdrietig doch voldaan het vliegtuig in. Terug in Nederland regende het. Ik had het meteen al weer gezien. Doe mij maar Suriname. Over anderhalf jaar is het weer zover, ik ben al aan het sparen...

Karel Nijman

In de rubriek LEZERS'SPECIAL van Hindorama kunnen lezers een verhaal inzenden over een speciaal iemand of een speciale ervaring in hun leven. Stuur uw bijdrage (max. 600 woorden) naar: hindorama@ sampreshan.nl. De redactie behoudt zich het recht voor teksten te redigeren en/of in te korten.

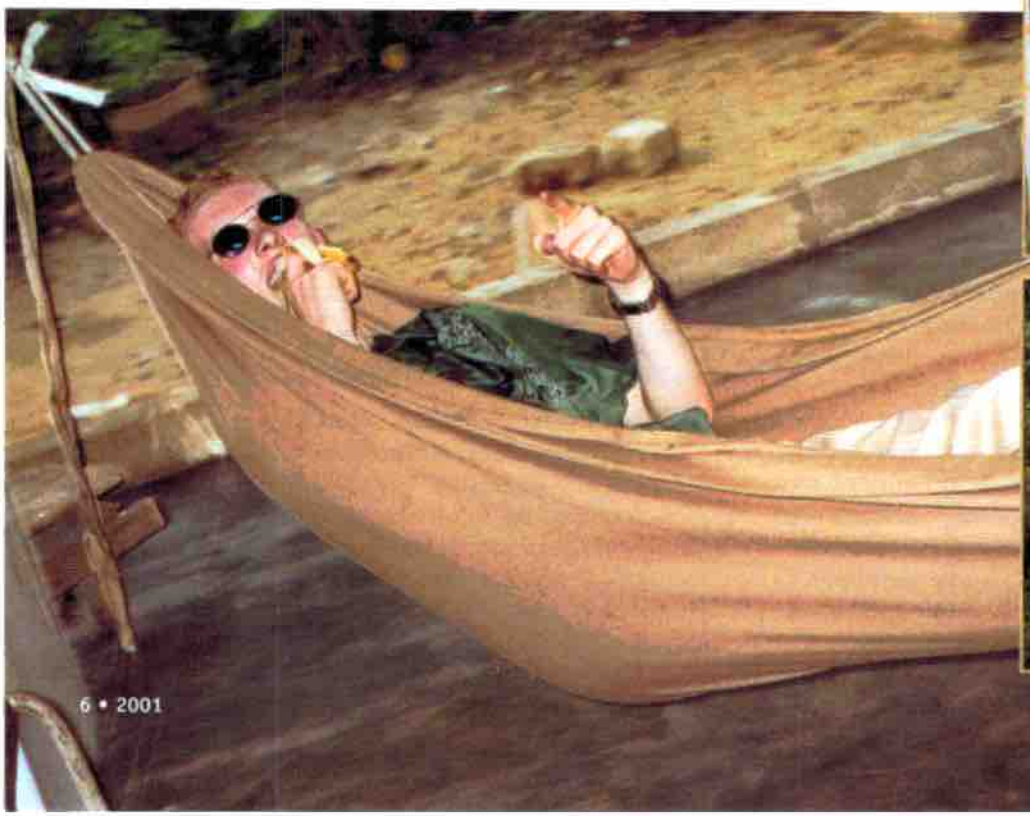

Boodschap van Satguru Sivaya Subramuniyaswami

Hawaii - 12 september 2001

Elke hoogstaande en goede ziel op aarde is geraakt en geschokt door de dramatische beelden in New York en Washington en de duizenden onschuldige doden die hiervan het gevolg zijn. Hindoes overal ter wereld, uit elke traditie, bidden voor hen die geleden hebben en doen terecht de oproep dat de terroristen berecht worden en dat aan het terrorisme zelf wereldwijd een einde wordt gemaakt zodat mensen overal veilig kunnen leven.

Wij allen moeten vertrouwen op de integriteit van het Amerikaanse leiderschap, dat het juiste wordt gedaan om een toekomst vrij van terrorisme te garanderen. Overal denken hindoes aan *ahimsa* (geweldloosheid), het verheven grondbeginsel van de hindoefilosofie en -cultuur waaraan Gandhi zo loyaal was. Het niet-kwetsen van anderen is het hoogste pad. Het oude Zuid-Indiase geschrift *Tirukural* zegt: "Mensen met een zuiver hart zullen nooit anderen kwetsen, zelfs niet wanneer zijzelf boosaardig gekwetst worden. Anderen kwetsen, zelfs vijanden die u zonder aanleiding gekwetst hebben, leidt ongetwijfeld tot aanhoudend verdriet."

De wijzen laten zich door kwaadaardige mensen niet met haat vullen en staan niet toe dat boze mensen de instinctieve boosheid in hen opwekken. Zij houden vast aan het Goddelijke, waarop ze onder alle omstandigheden vertrouwen en zijn daarom kanalen voor het goddelijke proces van menselijke transformatie en evolutie. Onvoorstelbaar als deze tragedie is, moeten wij geweld niet beantwoorden met meer geweld thuis en op straat. Vertrouw erop dat onze regering en de internationale gemeenschap hun militaire plicht doen om onze veiligheid in de toekomst zeker te stellen. Wij moeten de vredestichters zijn, de beslechters van geschillen en de beschermers van het goede. Er zijn altijd mensen met een lagere en met een hogere aard geweest. Onvolwassen zielen, jonge zielen in de spirituele evolutie, leven in *chakra's* onder de *muladhara* (basischakra onderaan de ruggengraat – *red.*), waar angst, boosheid, haat, jaloezie, verwarring egoïsme en kwaadaardigheid heersen. Oude zielen leven in de hogere chakra's, waar rede, wil, begrip en liefde overheersen. Iedereen kan in de komende tijd de keuze maken in het licht te blijven en de wereld te verlichten of in de duisternis van haat, angst en wraak te worden getrokken. Onze Shiva is een God van liefde en onze tradities en geschriften verzekeren ons dat deze liefde altijd elke lagere kracht zal overwinnen.

Herdenkingsdienst in Sewa Dhaam

Op zondag 7 oktober werd in de mandir *Sewa Dhaam* te Den Haag een herdenkingsdienst gehouden voor de slachtoffers van de aanslagen in de VS. De dienst was een initiatief van Jay Pahladsingh, lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland, en werd onder meer bijgewoond door de Commissaris van de Koningin van Zuid-Holland, J. Franssen, Burgemeester Deetman van Den Haag en vertegenwoordigers van de Ambassades van de VS, Marokko, Turkije en India. Volgens Pahladsingh leefde bij de hindoegemeenschap in Nederland geruime tijd de behoefte om de slachtoffers te herdenken. De bijeenkomst stond in het teken van de bereidheid van de hindoegemeenschap om alles te doen wat in haar vermogen ligt om angst en wantrouwen te verdrijven en rust en stabiliteit in de samenleving te brengen. De aanwezigen werden toegesproken door mw. Gaitrie Pahladingh-Bharos. Zij benadrukte dat de gebeurtenissen van 11 september een gemeenschappelijke ervaring van ons allen zijn en dat voorkomen moet worden dat de tolerantie van de Nederlandse samenleving wordt ondermijnd. "Laten we voorkomen dat negatieve elementen misbruik maken van onbegrip, onverdraagzaamheid en onwetendheid om hun zaden van haat, verdeeldheid en destabilisatie in onze tolerante samenleving uit te zaaien." Jay Pahladsingh beschouwt de herdenkingsdienst als een moment waarop de Hindostaanse gemeenschap zich zichtbaar heeft gemaakt in de Nederlandse samenleving. "De eregasten en de belangstelling van de pers hebben dit bevestigd."

Varia

Korte berichten

Nieuwbouw voor Shri Laksmischool – Op 18 oktober werd in aanwezigheid van zo'n 400 mensen, waaronder wethouder Paul Schings van Amsterdam Zuidoost, de eerste paal geslagen van het nieuwe gebouw van de Shri Laksmischool.

Dit komt te staan aan het nog aan te leggen Ganzenhoefpad in de directe omgeving van het winkelcentrum Amsterdamse Poort. De school bestaat al 13 jaar en is nog steeds gehuisvest in het noodgebouw aan de Develstein in Amsterdam Zuidoost. Eindelijk zal de Stichting Hindoe Onderwijs, die ook in Den Haag en Rotterdam scholen heeft, over een nieuw gebouw beschikken. Een grote vooruitgang voor de leerkrachten en 175 leerlingen. De eerste paal werd geslagen door twee leerlingen, Monisha Singh (8) en Sonika Mahabiersingh (11). Volgens directeur John Narain is gekozen voor twee jonge meisjes omdat de school de naam "Shri Laksmi"draagt. Bovendien zijn het jongeren die de toekomst van elke samenleving vormen. De bouw zal in augustus 2002 zijn voltooid.

Dansvoorstellingen bevorderen integratie – Het project "Integratie en acceptatiebevordering door middel van dansvoorstellingen in verpleeg- en verzorgingshuizen in Escamp" van de Haagse *Stichting Shivtaani* is samen met 19 andere projecten uit het hele land genomineerd voor het *Nationaal Compliment*. Dit is een initiatief van de Nederlandse Organisatie Vrijwilligerswerk met ondersteuning van de Rabobank. De vrijwilligers van Shivtaani verzorgen Hindostaanse dans- en muzieklessen voor jongeren van 6

tot 16 jaar, die gratis optreden in verpleeg- en verzorgingshuizen. Of zij de landelijke hoofdprijs van NLG 25.000 zullen krijgen, is nog afwachten. Voorzitter Rosita Hari van Shivtaani vindt de nominatie al een compliment. De stichting bestaat pas een jaar en haar project is als enige uit Den Haag voorgedragen. De winnaars zullen op 15 december a.s. worden bekendgemaakt tijdens de Slotmanifestatie van het Internationaal Jaar voor Vrijwilligers 2001in het Gelredome te Arnhem.

Nobelprijs voor V.S. Naipaul – De uit Trinidad afkomstige schrijver V.S. Naipaul heeft de Nobelprijs voor Literatuur 2001 gekregen, nadat hij reeds vele malen voor deze prestigieuze prijs was voorgedragen. Hij kreeg de prijs voor zijn vermogen om bestaande genres om te zetten in een geheel eigen stijl, waarbij de lezers met hun neus worden gedrukt op verzwegen historische gebeurtenissen. In augustus nog, in een interview voor de Britse *Literary Review*, beschuldigde Sir Vidia Indiase schrijvers ervan geen besef te hebben van de historie van hun land. "Indiërs in het algemeen, en schrijvers in het bijzonder, lijken zich in een historisch vacuüm te bewegen. Indiase schrijvers weten niet waarom het in hun land zo'n rotzooi is. Ze begrijpen de armoede niet." Naipaul staat ook zeer kritisch tegenover helden als Jawaharlal Nehru. Deze heeft volgens hem een eigen geschiedenis geconstrueerd om mensen te werven voor de onafhankelijkheidsbeweging. Naipaul wordt beschouwd als één van de beste Engelstalige schrijvers van deze tijd.

Wie wil miljonair worden? – Onlangs is Rapar Broadcasting Network (RBN) in Suriname gestart met de familietelevisiequiz *Wie wint* geheel overeenkomstig het concept van *Who wants to be a millionaire* en de Indiase variant *Kaun banega cororpatie*. Met Faried Pierkhan als gastheer kunnen deelnemers boven de 18 jaar in totaal vijf miljoen Surinaamse guldens winnen door vijftien vragen te beantwoorden. Een team van softwareprogrammeurs en decorbouwers was maanden tevoren begonnen met de voorbereidingen; de discotheek *Ballroom Energy* werd tot een studio omgebouwd. De organisatoren zeggen dat na de eerste uitzending van de quiz een tweede telefoonlijn noodzakelijk was. "Gemiddeld reageren er zo'n 300 mensen per belprogramma, in leeftijd variërend van 18 tot 60 jaar." *Wie Wint* is elke dinsdag en woensdag zowel in Paramaribo als in district Nickerie te volgen.

Paramaribo Papers – Dit is de naam van een Nederlandse politieke thriller van regisseur Gert Poppelaar. Voor de opnames was de filmploeg bijna twee maanden lang in Suriname. Het verhaal, fictie met een aantal historische feiten, speelt zich af in Suriname onder het militaire bewind. Er wordt onderzoek verricht naar een verdwenen Nederlandse journalist. Acteur Kenneth Herdigein speelt de rol van de Surinaamse militaire leider Raymond Markelo, die verdacht veel trekjes van Desi Bouterse vertoont. Tijdens de opnames werd de sfeer van begin jaren '80 herleefd. Aan deelnemers voor grote demonstraties was er geen gebrek. Iedereen wilde wel zijn medewerking verlenen. De film gaat volgend jaar februari in Nederland en in maart in Suriname in première.

Nagaland: een niet onderkende brandhaard in India?

Sangi Raj

"Schitterend landschap en kleurrijke cultuur. Eén van India's minder bekende toeristische bestemmingen, maar alleszins een bezoek waard." Zo proberen reisagenten toeristen naar de deelstaat Nagaland in het uiterste noordoosten van India te lokken. Inderdaad een weinig bekend deel van India, want hoeveel mensen weten dat er daar een onafhankelijkheidsstrijd wordt gevoerd? Kasjmir is bekend. Hoeveel media berichten echter over Nagaland, een kwestie die ook sedert de onafhankelijkheid van India in 1947 speelt?

Nederland is al enkele malen - laatstelijk in juli jl. - gastland geweest voor besprekingen tussen vertegenwoordigers van de Indiase regering en van de Naga's. Laatstgenoemden strijden sedert 1956 voor een eigen staat, die een ruimer gebied zou moeten omvatten dan de huidige deelstaat Nagaland. Naga's zijn namelijk ook te vinden in de naburige deelstaten Assam, Manipur en Arunchal Pradesh. Daarnaast bevindt zich ook een gemeenschap in Birma. Naga's woonden vroeger in Nagalim, dat volgens de Naga-vertegenwoordigers nooit geheel onder Brits bestuur heeft gestaan. Eén dag voor de onafhankelijkheid van India riep Nagaland zichzelf tot een zelfstandige staat uit. Deze status is echter internationaal nooit erkend. Aangenomen wordt dat Naga's omstreeks de elfde eeuw vanuit Mongolië via China zijn getrokken naar hun huidige woonplaats, waar er nu zo'n 3 miljoen leven. Nagaland herbergt 1,2 miljoen. Naga's zijn niet één volk, maar een verzameling van wel twintig volken die elk hun eigen taal spreken. De Konyaks vormen de grootste groep. Daarna komen de Ao's, Tangkhuls, Sema's en Agami's. Deze volkeren hadden elk hun eigen traditionele godsdiensten, totdat het gebied in de 19e eeuw werd betreden door Britse baptisten die er het christelijk geloof verspreidden. Momenteel belijdt zo'n 95% het christendom.

Direct na het uitroepen van de onafhankelijkheid door Nagaland sloot India het gebied af voor buitenlanders (buitenlandse missionarissen zouden het idee van onafhankelijkheid hebben gestimuleerd), arresteerde enkele leiders en zond troepen naar het gebied. Volgens Naga-vertegenwoordigers Izak Swu en Thuiangaleng Miuvah hebben deze troepen flink onder de bevolking huisgehouden. Er werd gemoord, vrouwen verkracht, dorpen in brand gestoken enzovoort. In reactie hierop startten de Naga's in 1956 hun gewapende strijd. In de daaropvolgende acht jaren zouden er volgens de Naga's zeker 150.000 van hun mensen zijn omgekomen door de strijd, ziektes en honger.

In 1964 werd een staakt-het-vuren overeengekomen, maar pas in 1975 kon een akkoord tussen de Nationale Naga Raad en de Indiase regering worden bereikt. Dit akkoord werd echter niet door alle leden van de raad gedragen. Swu en Miuvah, die toentertijd met hun troepen in China zaten, zagen het akkoord als verraad en namen opnieuw de wapens op, ditmaal georganiseerd in de Nationale Socialistische Raad voor Nagaland. In de jaren daarna raakten de Naga's verdeeld en begonnen ook onderling strijd te voeren. Swu en Miuvah worden door de Indiase regering erkend als officiële vertegenwoordigers van de Naga's, met wie sedert 1995 onderhandelingen worden gevoerd. In 1997 werd opnieuw een staakt-het-vuren overeengekomen.

De onderhandelingen worden echter bemoeilijkt door de grensoverschrijdende claim van de Naga's die behalve Nagaland ook delen van het grondgebied van naburige deelstaten bij het staakt-het-vuren willen betrekken. Toen de Indiase regering hier enkele maanden geleden mee instemde, braken in Manipur onlusten uit waarbij het parlementsgebouw in vlammen opging. Niet-Naga-inwoners van deze deelstaat zien de bui al hangen: een deel van hun grondgebied afstaan ten gunste van een nieuw Nagalim. In vier van de zes districten in deze deelstaat wonen Naga's. Onder druk van de acties veranderde India van positie. Nu zijn het de Naga's in Manipur die protesteren en blijft het onrustig in het gebied. Het is nog zeer de vraag of een voor alle partijen bevredigende oplossing binnen bereik ligt. Voor India is afscheiding van Nagaland onbespreekbaar en voor de Naga-onderhandelaars is er geen andere optie dan onafhankelijkheid. Al het andere zien zij als verraad. Al met al lijkt Nagaland niet te moeten worden onderschat als brandhaard die zijn pijlen richt op de reeds door andere afscheidingsbewegingen geplaagde grootste democratie ter wereld.

De €uro in zicht

De euro is een bijzondere munt. Vanaf 1 januari 2002 kunt u er in 12 Europese landen mee uit de voeten. Hij vervangt de gulden, de frank, de mark en nog negen Europese valuta's. De euro zal gauw een heel gewone munt worden. Volgend jaar betalen, ontvangen, rekenen en werken we in euro's alsof we nooit anders hebben gedaan.

Gemakkelijk
Vanaf 1 januari 2002 kunt u overal in Nederland en in de andere landen die de euro invoeren direct met euro's betalen. Als u in winkels na 1 januari 2002 nog met guldens betaalt, krijgt u wisselgeld in euro's. Betaal **niet** met guldens en euro's tegelijk.
Maak het uzelf en de winkeliers gemakkelijk door in het nieuwe jaar zo snel mogelijk in euro's te betalen en zo veel mogelijk gepast. Neem eind december dus niet te veel contante guldens op. Hebt u in januari nog guldens in uw portemonnee, dan kunt u die ook apart houden en na 28 januari naar uw bank brengen. Tot 1 april mag u ze bij de bank gratis op uw rekening storten of omwisselen voor euro's.

Let op: vanaf 1 januari 2002 kunt u bij de bestuurder van bus of tram geen kaartje kopen met contante guldens. U kunt daar alleen met euro's betalen.

De euromunten en –bankbiljetten: hoe zien ze eruit?
Op 1 januari 2002 is het zover: dan kunt u met euromunten en eurobankbiljetten betalen. Er komen acht euromunten en zeven eurobankbiljetten:

MUNTEN	BILJET
- 1 eurocent	- 5 euro
- 2 eurocent	- 10 euro
- 5 eurocent	- 20 euro
- 10 eurocent	- 50 euro
- 20 eurocent	- 100 euro
- 50 eurocent	- 200 euro
- 1 euro	- 500 euro
- 2 euro	

De eurobankbiljetten zijn in alle eurolanden hetzelfde. De briefjes hebben allemaal een eigen kleur en formaat. Het briefje van 5 euro is het kleinste, dat van 500 euro het grootste. De euromunten van 1, 2 en 5 eurocent zijn roodachtig van kleur. De munten van 10, 20 en 50 eurocent zijn geelachtig. De munt van 1 euro is zilverachtig met een gele rand en de munt van 2 euro is geel met een zilverkleurige rand.

Verschillende munten. Maar zijn ze overal geldig?
De euromunten zijn aan de achterzijde in alle eurolanden hetzelfde. De voorzijde is verschillend, want elk land heeft de voorzijde zelf ontworpen. Op Nederlandse euromunten staat Koningin Beatrix afgebeeld. Op de Nederlandse munt van 2 euro staat het randschrift 'God zij met ons'. Alle euromunten zijn geldig in alle eurolanden. Met Nederlandse euromunten kunt u dus gewoon betalen op een Frans terras. En met Spaanse euromunten kunt u overal in Nederland betalen. 'Buitenlandse' euromunten passen ook in Nederlandse automaten.

Eurobankbiljetten: herkenbaar en goed beveiligd
De eurobankbiljetten zijn goed beveiligd. Een combinatie van uniek papier – gemaakt uit katoenvezels – en een voelbaar reliëf op sommige delen maakt de biljetten voor iedereen duidelijk herkenbaar. Ook voor blinden en slechtzienden. U kunt de eurobankbiljetten controleren op een aantal specifieke echtheidskenmerken. Daaraan kunt u zien dat ze echt zijn.

Echtheidskenmerken voor alle eurobankbiljetten:
Watermerk: Als u de bankbiljetten tegen het licht houdt, wordt een watermerk zichtbaar. Dit watermerk laat zowel een afbeelding zien als de waarde van het biljet in cijfers.
Veiligheidsdraad: Er zit een draad in het papier van het biljet. Wanneer u het bankbiljet tegen het licht houdt, ziet u aan de linkerzijde van het biljet een donkere, verticale draad.

Echtheidskenmerken voor de eurobankbiljetten van 5, 10 en 20 euro:
Baanvormig folie met hologram: Als u het biljet schuin houdt, ziet u rechts aan de voorzijde in een glanzende hologrambaan het eurosymbool en de waarde van het bankbiljet.

Iriserende baan: Dit is een glanzende, regenboogachtige baan op de achterzijde die van kleur verandert wanneer u het biljet in het licht heen en weer beweegt. Het eurosymbool en de waarde van het bankbiljet zijn dan ook zichtbaar.

Echtheidskenmerken voor de eurobankbiljetten van 50, 100, 200 en 500 euro:
Zegelvormig folie met hologram: Als u het bankbiljet schuin houdt, ziet u rechts aan de voorzijde in een zegelvormig hologram een afbeelding en de waarde van het biljet in cijfers.

Optisch variabele inkt: Wanneer u het bankbiljet in het licht heen en weer beweegt, ziet u rechtsonder aan de achterzijde dat de kleur van de waardecijfers van het biljet verandert van paars naar olijfgroen of bruin. De kleurverandering komt door een speciale inkt en is afhankelijk van de lichtval.

Bij de Nederlandstalige Eurolijn en op de Eurosite (www.euro.nl) is een gratis informatiepakket verkrijgbaar met informatie over alle euromunten en -bankbiljetten en de echtheidskenmerken.

Deze belangrijke tijdstippen niet vergeten!

Vanaf 15 oktober 2001
Tijdens de speciale Spaarweken van de banken kunt u spaargeld alvast storten op uw eigen rekening. Vooral als u bijvoorbeeld nog een spaarpot met veel kleingeld hebt staan, is het handig als u dit in deze periode stort.

Begin december 2001
Elke inwoner van Nederland die op 31 december 2001 zes jaar of ouder is, krijgt een informatieboekje met een afhaalcoupon toegestuurd. Hiermee kan een gratis *eurokit* worden afgehaald, met één exemplaar van elke Nederlandse euromunt. Waarde van de eurokit: € 3,88 ofwel ƒ 8,55.

14 t/m 31 december 2001
In deze periode kunt u tegen inlevering van de afhaalcoupon uw gratis *eurokit* afhalen bij HEMA, Shell, COMBI, Rabobank, Postbank, ABN AMRO, ING Bank, Fortis Bank of GWK. Ook kunt u vanaf 14 december bij de banken en bij verschillende winkel(keten)s voor ƒ 25 pakketten met euromunten kopen, zodat u begin januari genoeg wisselgeld hebt.

Eind december 2001
Neem eind december 2001 niet te veel contante guldens op.

1 januari 2002
Vanaf 1 januari 2002 kunt u in Nederland en nog elf andere landen overal met euro's betalen. Geldautomaten geven vanaf nu alleen nog maar eurobankbiljetten uit; in het begin vooral biljetten van 20 en 10 euro en vaak ook van 5 euro. Uiterlijk op 1 januari 2002 om 12.00 uur 's middags zijn alle automaten gevuld met euro's.

1 tot 28 januari 2002
Probeer vanaf 1 januari 2002 zo snel mogelijk met euro's te betalen. Liefst gepast of elektronisch (pinnen of chippen). Als u nog met guldens betaalt, krijgt u euro's terug. Betaal niet met euro's en guldens tegelijk. U kunt uw guldens ook even opzij leggen en na 28 januari naar de bank brengen. Tot 1 april 2002 is dit nog gratis.

14 t/m 26 januari 2002
Nationale Eurocollecte/Coins for Care organiseert een huis-aan-huiscollecte om het overgebleven buitenlandse en Nederlandse (munt)geld in te zamelen. De opbrengst is bestemd voor meer dan honderd goede doelen.

28 januari 2002
Vanaf nu kunt u alleen nog met euro's betalen, want de gulden is op 28 januari 2002 geen wettig betaalmiddel meer. De dubbele prijzen verdwijnen nu snel uit de winkels.

Tot 1 april 2002
Als u nog contante guldens hebt (munten of bankbiljetten), kunt u die tot 1 april 2002 gratis bij de bank storten op uw eigen rekening dan wel omwisselen voor euro's. Komt u na 1 april 2002 toch nog guldens tegen, dan kunt u deze tot 1 januari 2003 storten op uw eigen rekening. Hier kunnen kosten aan verbonden zijn.

Ramlila

Een spel om de jeugd cultuurbewust te houden

Ranu Abhelakh

Terwijl de septemberzon in haar volste glorie bezig is onder te gaan, voert de vereniging *Shri Maha Shakti Durga Samadj* in Suriname haar versie op van *Ramlila*, het spel van Ram. Tien dagen lang, zon of regen, zijn zo'n vijftig rijkelijk geschminkte oudere en jongere mannen in schitterende - uit India afkomstige - kostuums te bewonderen op het voetbalveld van Leiding 9a in het District Wanica. Sewradjsingh Manniesing, voorzitter van de vereniging, legt uit dat de spelers zich geheel op vrijwillige basis inzetten en maandenlang bezig zijn teksten uit het *Ramayan* te bestuderen en de scènes te repeteren. "Er is zo weinig te doen en in deze periode zijn de meeste mensen al terug van vakantie. Het is een manier om de jeugd bezig te houden en tegelijk aspecten van de religie en cultuur over te dragen."

Het verhaal van Ram heeft mensen over de hele wereld en door alle tijden heen aangesproken. Het Ramlila, een folkloristische, tiendaagse openluchtopvoering toont de belangrijkste momenten uit het leven van Shri Ram. Mannen en jongens uit de directe omgeving zijn de acteurs. Over het algemeen worden de volgende scènes gespeeld.

De geboorte en jeugd van Ram - Dit onderdeel wordt voorafgegaan door de scène waarin Ram's vader, Koning Dasrat van het machtige rijk Ayodhya, de goedige Sarwan Kumar doodschiet terwijl deze zijn blinde ouders begeleid tijdens een pelgrimstocht. De vader van Sarwan vervloekt Dasrat: ook hij zal van zijn zoon beroofd worden en op zijn sterfbed om hem smeken. Ram groeit op tot een dappere krijger, zeer behendig met pijl en boog, die als enige de demonen kan verdrijven die de offerdiensten van Guru Visvamitra verstoren.

Huwelijk - Niet ver van de verblijfplaats van Visvamitra ligt het rijk van Koning Janak. Janak heeft bepaald dat alleen hij die in staat is om de grote Shivaboog te spannen met zijn dochter Sita mag trouwen. Tientallen prinsen proberen het, maar ze kunnen de zware boog niet eens optillen. Shri Ram tilt de boog moeiteloos op, spant hem en breekt hem zelfs in stukken. Hij trouwt met Sita, een bijzondere, uit de schoot der Moeder Aarde voortgekomen vrouw. Ram wordt op de troonopvolging voorbereid.

Verbanning - In het paleis waar Koning Dasrat met zijn vier vrouwen woont, worden boze plannen gesmeed. Koningin Kaikeyi, de moeder van Ram's halfbroer Bharat, wil dat haar zoon koning wordt en ontlokt een belofte daartoe van haar echtgenoot. Met bloedend hart moet Koning Dasrat daarna de belofte inlossen en Ram wordt voor veertien jaar naar het woud verbannen. Hij wordt vergezeld van zijn onafscheidelijke broer Lakshman en echtgenote Sita. Bharat wil helemaal geen koning worden en smeekt Ram terug te komen. Deze wil de belofte van zijn vader echter niet breken. Bharat besluit Ayodhya in naam van Ram te regeren. Koning Dasrat wordt ziek en laat kort daarop, schreiend om zijn zoon, het leven.

Sita's ontvoering - Ram, Lakshman en Sita leven als kluizenaars in het bos, totdat de lelijke reuzin Shurpnakha, de zus van Koning Ravan van Lanka, hun pad kruist en hen lastigvalt. Lakshman snijdt haar de neus en oren af en jaagt haar weg. Zij doet haar beklag bij haar broer die een list verzint om het drietal terug te pakken. Vermomd als een *sadhu* lokt hij Sita uit haar woning en ontvoert haar.

Hanuman - De machtige apenkoning, Vali, is in een hevige en langdurige strijd tegen demonen verwikkeld. Zijn broer Sugriv verkeert in de veronderstelling dat Vali dood is en laat zich tot koning kronen. Dit tot grote woede van zijn broer die niet dood blijkt te zijn en het 'verraad' van zijn jongere broer meedogenloos afstraft. Sugriv wordt met zijn aanhangers uit het rijk verjaagd. Zij sluiten zich aan bij Hanuman, een toegewijde van Ram. De gebeden van Hanuman worden verhoord wanneer hij Shri Ram tegenkomt. Deze bindt de strijd tegen Vali aan, doodt hem en installeert Sugriv weer op de troon.

De strijd tegen Ravan - Hanuman, Sugriv en zijn aanhangers gaan samen met Shri Ram en Lakshman op zoek naar Sita die in Lanka gevangen zit. Hanuman redt haar en steekt het rijk in brand. In de spectaculaire strijd die ontbrandt, delft het leger van Ravan het onderspit. Gedurende de strijd raakt Lakshman gewond. Hanuman vliegt naar de Himalaya om medicinale planten te halen. Om te voorkomen dat hij verkeerde planten meeneemt, rukt hij een hele bergtop af en brengt deze naar Lanka. Ram doodt Ravan en draagt het koninkrijk Lanka over aan diens broer Vibhishan.

Terugkeer in Ayodhya - Na zijn overwinning op Ravan keert Shri Ram terug naar Ayodhya waar hij op feestelijke wijze met lichtjes wordt binnengehaald. De bevolking gelooft echter niet dat Sita na haar gevangenneming door Ravan nog rein is. Alhoewel Ram daar wel van overtuigd is, moet ze de vuurproef doorstaan. En zie daar, het vuur verandert in bloemen. Sita kan de vernedering van haar persoon echter niet aan en vraagt Moeder Aarde haar weer in haar schoot op te nemen.

Reacties

Focus (nr. 3/2001)

Geachte Redactie,
Ten eerste wil ik u complimenteren met uw blad, ik lees het graag, zo ook nr. 3 van mei/ juni. Ik begon jullie artikel *Focus* over Rajindre Tewari met heel veel trots te lezen en dacht nog: 'Een Hindostaanse jongeman die het heeft gemaakt in deze maatschappij!' Wat op mij echter onprofessioneel overkwam, is dat betrokkene zich trots toont op zijn brahmaanse achtergrond. Was hij niet zover gekomen met een gewone Hindostaanse achtergrond, zoals heel veel andere jongeren? Die scoren ook hoog op de maatschappelijke ladder zonder dat zij een brahmaanse achtergrond hebben, wel een hindoeachtergrond. Betrokkene is lid van *Stichting Arth*. Dan weet hij dat er daar allemaal 'gewone' intellectuele Hindostanen zijn. Ik zou graag willen weten wat voor meerwaarde hij denkt te hebben in vergelijking met een gewone hindoe. Een bijzonder mens moet iets voor zijn medemens betekenen, bijvoorbeeld door sociaal-maatschappelijk actief te zijn. Het is misschien een beetje aan de late kant dat ik reageer, maar ik moest dit kwijt. Ik vind namelijk dat we anno 2001 niet meer in hokjes moeten denken. Hindoe-zijn is al een hele eer.

Indra Natoewal

Hindoe Raad Nederland (nr. 4/2001)

De eerste externe daad van de Hindoe Raad Nederland was een persbericht over de onderdrukking van hindoes in Afghanistan. Dat bericht, gedateerd 11 juni 2001, werd in september nog steeds aan iedereen gestuurd, terwijl de situatie inmiddels een heel andere is. Daarbij vind ik het een kwalijke zaak dat de Hindoe Raad Nederland, die onder meer de interreligieuze dialoog moet voeren, met taal komt als "holocaust" van hindoes.

Je moet de hindoebelangen natuurlijk in de gaten houden, maar met het soort *Vartman*-taal (een hindoekrant die in Den Haag uitkwam - *red.*) identificeert de Raad zich met een extremistisch gedachtegoed en dat is jammer. De Raad moet zich vooral met de positie van hindoes in Nederland bezighouden. Als de Raad al niet kan samenwerken met de panditopleiding van NOHG omdat de ideeën teveel uit elkaar liggen, ga je dan a.u.b. niet associëren met de extremistische ideeën van RSS-groeperingen in India. Laten wij dat soort sentimenten Nederland niet binnenhalen. Ze hebben hier geen relevantie.

Paul van Zijl

Devi en Lakshmi of Kalimai en Heks? (nr. 5/2001)

Kalimai is geen heks.

Aum Kalikalmashanaashinyai Namah
Ik begroet Haar die een einde maakt aan de zonden van de mens in dit tijdperk van degeneratie door hun een krachtig tegengif te geven, bestaande uit de herinnering en recitatie van Haar heilige namen.

"Vrouwen zijn zeer belangrijk voor ons." Zelf ben ik een Hollandse vrouw en hindoe. Lief, aardig, behulpzaam, zeer actief bezig met de opvoeding van een kind, ondersteunend en constructief voor de echtgenoot, maar nog geen Devi en Lakshmi. Wanneer een vrouw assertief is, betekent dit niet dat zij een heks genoemd mag worden in naam van Kalimai. Kalimai zelf mag ook geen heks genoemd worden, zeker niet door een geestelijke of toegewijde van God die boven alle bijgeloof zou moeten staan. Om de werkelijke positie van Kalimai en de vrouw te begrijpen, zou men o.a. de *Devi Mahatmyam* (de Glorie van de Goddelijke Moeder) en de *Sri Lalithambika Sahasranama Stotram* (de Duizend Namen van de Goddelijke Moeder) moeten inzien en reciteren.

Amrita Sivanand

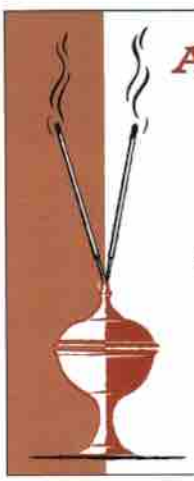

AAKHRI BIDAAI
UITVAARTVERZORGING

Voor de melding van een sterfgeval zijn wij dag en nacht bereikbaar.

Aakhri Bidaai
is een uitvaartonderneming voor allochtonen.

Aakhri Bidaai
regelt uitvaarten volgens uw geloof, cultuur en ook in uw eigen taal.

Statenlaan 78, 2582 GR Den Haag
Tel. 070 - 358 61 87

NIERLO
Money Transfer

De Heemstraat 68a, 2525 EL Den Haag
Tel. 070 3807945 • Fax 070 3809951
E-mail: nierlo@planet.nl

Nirlo Money Exchange • Khemaistraat 12
Paramaribo / Suriname
Tel. 410243 / 420566 • Fax 426264

De snelste manier om geld naar Suriname over te maken.
www.surinaamsgeld.nl

T&H GROEP

Tewarie & Partners
Accountants en Belastingadviseurs

Parmessar & Tjon A Ten
Accountants & Belastingadviseurs

K.B. Tewarie RA
P. Parmessar FB
M.L.J. Braspenning AA
Mr. L. Krokke-Toffoli
Drs. Ing. W.N.B. Tewarie RE

INAA GROUP — SRA

Nederland: Oranje Nassaulaan 55, 1075 AK Amsterdam • Tel: 020-6711256 • Fax 020-6737272 Suriname: Mr. F.H.R. Lim A Postraat 19, Postbus 1700, Paramaribo • Tel: 474452 • Fax 474643 en Oranje Nassaustraat 53, Nieuw Nickerie • Tel: 0231979

SEVA SANGH

Mano Seva sarva utam Seva
Mano Seva Bhagvan Seva
Liefdevolle dienstverlening
Dienen van de mensheid

SEVA KINDEROPVANG
i.s.m. Shri Vishnu School
en St. Kinderopvang DAK

- Ophaal service kinderopvang
- Vakantie opvang
- Voorschoolse opvang
- Naschoolse opvang

's-Gravenzandelaan 185 • Den Haag
Mob.tel: 0624 - 623972
Tel: 070 - 3852256

Kindercentrum Han
Ruijsbroekstraat 36
Tel. 070 4451 709

www.hindustani.net/seva

Kleintjes

Fotografie

Shyam & Amrika Anroedh
Vakfotografie
Internet: www.shyam.nl
Tel. 010-4281040

Hindostaanse radio

Radio AZAAD
FM 95.9 Mhz (kabel)
Za. 21.00 - 09.00 u.
Tel. 070-4272137

Multicultureel Radiostation
Radio Amigo
Kabel 94.4 FM
Schiedam 107.4 FM
Tel. 010-245 94 07

Financiële administratie

Belasting • Boekhouding...
Euro Accountancy
Boylestraat 20 (kamer 5)
2563 EK Den Haag
Tel. 070-3656885
Mob. 06-24119235

Vastgoed

MAHAL Makelaardij og
Vastgoed, administratie en Hypotheken • Chan Chitan
Mobiel 06-15210578

Videotheek

Rams Videotheek & Music Centre Beeklaan 277-279,
2562 AH Den Haag
Tel. 070-3605414

Mode / Cosmetica

Bindi-design en make-up
Fezila Amir-William
Tel. 06-51172547

Mailing

Bureau Mail Service
Aniel Kienno
Apeldoornselaan 127-137
2573 LE Den Haag
Tel. 070 345 49 82
Fax 070 60 96 04
E-mail: mailservice@planet.nl

Mr drs T. Bissessur

personen- en familierecht •
WAO • AWW • vreemdelingenrecht •
huur- en verhuur • verkoop •
incasso • strafrecht enz...

Grote Waard 1, 2716 XP ZOETERMEER
Tel. 079 - 3521516 • Fax 079 - 3521982

ADVOCAAT & PROCUREUR

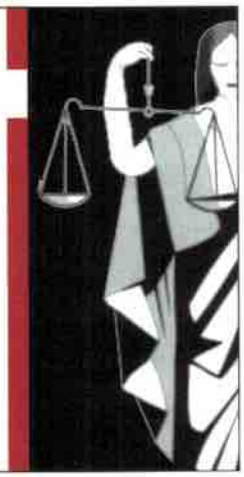

HAAGSTAD RADIO
95.8 Mhz FM op de Haagse Kabel
1485 kHz AM / MW in de ether

- 1485 kHz AM/MW in de ether
- 99.8 mHz FM op de kabel
- 24 uur per dag

Beeklaan 162, 2562 AP Den Haag • Telefoon 070 364 46 90
E-mail: haagstad@casema.net

Terug van weggeweest

Apache Indian: "We moeten onze eigen identiteit creëren"

Rishi Chamman

Steven Kapoor alias Apache Indian is de enige zanger van Indiase origine die een wereldwijde toptienhit had, en wel met *Boom shack a lack*. Alom geprezen vanwege zijn originaliteit werd er van hem verwacht tot de groten te gaan behoren. Die verwachting heeft hij misschien niet helemaal kunnen waarmaken. Het was jaren stil rondom de uit Groot-Brittannië afkomstige Indiase artiest. Met zijn cd *Karma* is hij terug van weggeweest. Maar hij lijkt een mentale metamorfose te hebben ondergaan. Wat is er tussen "*Move your body, wriggle your belly*" (*Boom shack a lack*) en zijn laatste single *Om namo Shivaji* gebeurd?

"Nadat *Boom shack a lack* een hit werd, ben ik veel gaan reizen. Ik heb veel gezien. Armoede, oorlogen, kinderen die bedelen. Veel haat en nijd. Al mijn albums gaan over wat ik op dat moment doormaak. Nu houden onderwerpen als religie mij bezig. Uit naam van God worden zoveel zondes gepleegd. Er zijn zoveel religieuze oorlogen. Mijn album *Karma* is niet zomaar een cd, het is een hele nieuwe beweging. Het roept op om je eigen identiteit te creëren; je eigen religie te vormen. Er is een God, maar er zijn verschillende paden om tot Hem te komen. Het ene is niet beter dan het andere. Afhankelijk van verschillende culturen en invloeden moet je je eigen mening vormen in plaats van blindelings te volgen wat je geleerd wordt." De ragga-artiest zingt diepzinnige teksten over zelfverwerkelijking op opzwepende ritmes die velen aan het dansen krijgen. Hij is echter niet bang dat zijn boodschap door de muziek verloren gaat. "Het publiek danst meestal op mijn muziek, maar nadat ze die een paar keer gehoord hebben, gaan ze ook op de teksten letten. Ik kan niet mijn hele leven 'Boom shack a lacks' blijven maken. Ik moet eerlijk tegenover mezelf zijn. 'Karma' ben ik op dit moment."

In de huidige muziekwereld gaat het er niet altijd eerlijk aan toe. "Er worden zoveel remixen van oude hits gemaakt. Je hoort nummers van legendes als Lata Mangeskar, Asha Bhosle en Kishore Kumar op moderne mechanische beats. Dat is geen muziek! Ze verdienen alleen geld aan andermans liederen!" Zelf heeft hij de eer gehad met een aantal 'echte' artiesten samen te werken. Hij heeft duetten met Asha Bhosle en componist A.R. Rahman gemaakt. Ook heeft hij met grote namen uit het westen liederen opgenomen. Shaggy, Maxi Priest, Boy George, ze spreken allemaal lovend over Apache. Zelf heeft hij een nuchtere houding. "Het maakt me niet uit of het Asha Bhosle of Maxi Priest is. Mij gaat het erom dat de persoon met wie ik zing normaal is en makkelijk in de omgang. Ik wil plezier hebben in de studio. Het maakt dan niet uit met wie."

Het belang van plezier in de studio weegt voor de ragga-artiest bijna net zo zwaar als het contact met zijn fans. Tijdens het Melafestival in Amsterdam nam hij uren de tijd om met fans op de foto te gaan

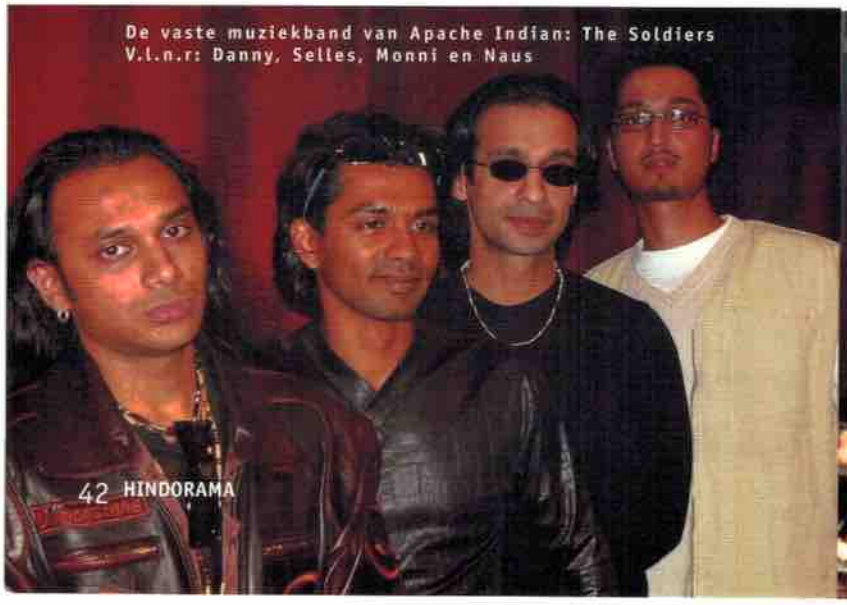

De vaste muziekband van Apache Indian: The Soldiers
V.l.n.r: Danny, Selles, Monni en Naus

en een praatje met hen te maken. Onder zijn beheer is een site opgezet waarmee hij fans op de hoogte houdt van zijn plannen en soms ook van zijn gedachten. De site, *Karmasound* (www.karmasound. com), geeft een uitgebreid beeld van zijn carrière. Hoe hij is begonnen, wat hij heeft gedaan in de jaren toen het stil rondom hem was en wat hij nu doet. Momenteel is hij bezig met een promotour voor *Karma* waarmee hij de Verenigde Staten, Engeland, Nederland, Australië, India en China aandoet.

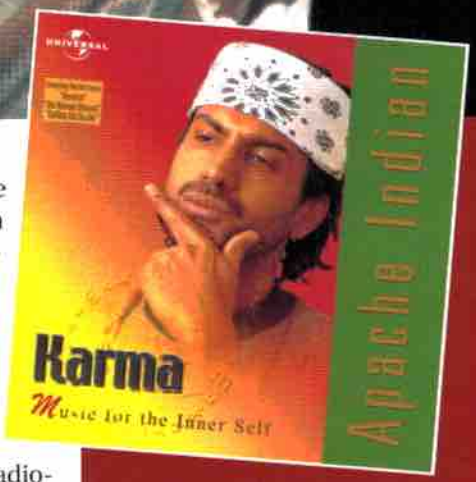

"Ik ga nu weer helemaal voor de muziek. Ik heb een tijdje Britse radio- en televisieprogramma's gedaan. Maar nu richt ik me op *Karma*". Hoewel hij in Groot-Brittannië geboren en getogen is en daar mateloos populair is, heeft hij dat land de rug toegekeerd. Hij woont nu in India. "Ik kon niet in Engeland blijven. De vooroordelen, het racisme dat daar nog steeds leeft, kan ik niet verdragen. Het is 2001, maar in sommige landen lijken mensen geen stap verder te komen. In India voel ik me beter. Ik heb daar ook een liefdadigheidsorganisatie opgezet die arme en gehandicapte mensen helpt met onder andere medicijnen te verkrijgen. Mensen hebben me zoveel liefde gegeven. Ik wilde iets terugdoen voor hen," zegt hij met een glimlach.

Steven Kapoor lijkt een open boek, maar wat weet het publiek nog niet van hem? "Mensen kunnen mij leren kennen door te luisteren naar de teksten van mijn nummers. Langzamerhand zullen zij door krijgen dat Apache Indian een hele simpele man is."

www.karmasound.com

Met dank aan Ashwin Gopal (TCB Promotions)

Contactnummers TCB Promotions:
06 28344914 • 06 10754795
e-mail: tcb_promo2001@yahoo.com

TCB promotions
Entertainment - MusicProductions - Show(s) & Event(s) - Promotion

Alka Yagnik in Nederland

Karel Nijman

"Het publiek houdt echt van muziek"

Zangeres Alka Yagnik gaf zaterdag 6 en zondag 7 oktober twee concerten in het Congresgebouw in Den Haag. De show was georganiseerd door V.I.S. Promotions. Vlak voor haar vertrek naar India gaf de zangeres een exclusief interview in haar hotel in Rotterdam.

Als zangeres heeft u een druk leven. Heeft u eigenlijk wel tijd voor vrienden?
"Ik heb geen tijd om veel vrienden te hebben, maar ik heb er toch een paar. Ze hebben veel begrip voor mijn hectische leven en begrijpen dat ik ze niet zo vaak kan zien."

Als u één dag niet kon zingen, hoe zou u zich dan voelen?
"Ik zou me belabberd voelen. Het is net alsof ik dan geen adem kan halen."

Wat is uw favoriete liedje?
"Dit is een moeilijke vraag, want er zijn zoveel mooie liedjes. Maar op dit moment vind ik het liedje *Hai Mera Dil* van de film *Josh* het leukst."

Is er veel concurrentie tussen zangers en zangeressen in Bollywoodfilms?
"Er is veel concurrentie, maar zolang het gezonde concurrentie is, is het goed voor iedereen. Iedereen wordt immers beter als ze veel concurrentie hebben."

Was u voor het eerst in Nederland?
"Nee hoor, ik ben hier al verschillende keren geweest. Voor het laatst in 1999. Maar het is wel voor het eerst dat ik hier een soloconcert geef."

Hoe is uw verblijf in Nederland bevallen?
"Het was heerlijk om hier te zijn. Het weer was precies goed en de mensen zijn erg vriendelijk. En wat me tijdens mijn optreden opviel, was dat de mensen echt van muziek houden en dat ze de muziek ook echt goed begrijpen."

Dan nog wat tegenstellingen... De koude winter in Nederland of de warme zomer in India?
"Ehm, een koude winter in India, maar die bestaat niet!"

Roti of rijst?
"Rijst."

Shah Rukh Khan of Hrithik Roshan?
"Shah Rukh Khan."

Kuch Kuch Hota Hai of Dilwale Dulhania Le Jayenge?
"Kuch Kuch Hota Hai, iedere dag!"

Rijk, maar geen zangtalent, of arm en wel zangtalent?
"Het laatste, arm met zangtalent."

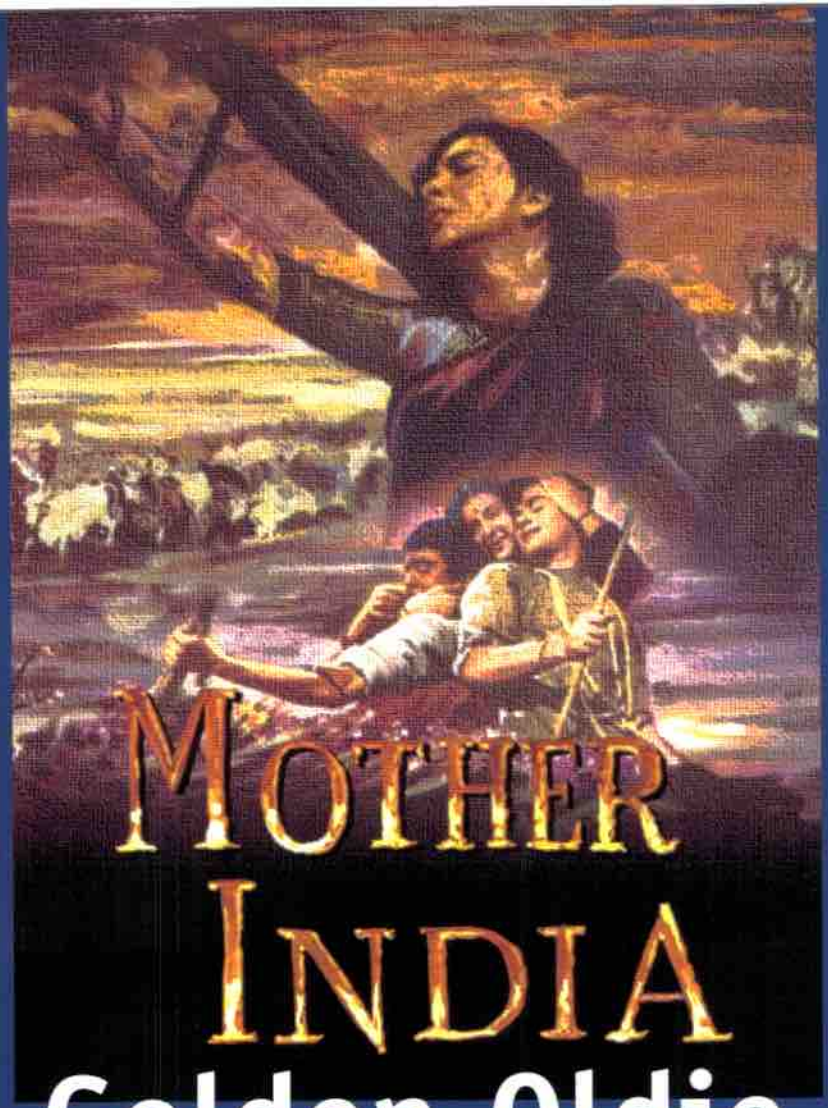

Golden Oldie

Mother India (1957)

Deze klassieker werd onlangs door de NPS op tv uitgezonden. Een meeslepend drama met in de hoofdrol Nargis (Radha). Als oude vrouw blikt zij terug op haar leven na haar huwelijk met Raj Kumar (Shamu). Beiden werken hard op het land om de schuld te kunnen aflossen die Shamu's moeder is aangegaan om het huwelijk van haar enige zoon te kunnen bekostigen. De valse geldschieter Sukhilala (Kanhaiyalal) eigent zich bijna de gehele opbrengst van het land toe, waardoor het gezin honger moet lijden. Na een zwaar ongeluk is Shamu niet meer in staat om te werken. Met hard werken en grote offers brengt Radha haar zoons Ramu (Rajendra Kumar) en Birju (Sunil Dutt) groot. In haar gevecht om te overleven, verliest ze bijna haar eer aan Sukhilala. Het onrecht dat deze de familie heeft aangedaan, is voor Birju reden om zich te wreken.

Een film waarin het dorpsleven fantastisch wordt uitgebeeld, zowel de harde als de vreugdevolle momenten, ondersteund met nostalgische liederen van Lata Mangeshkar. Een film over de kracht van een vrouw die strijdt tegen armoede; voor wie de eer van de vrouw boven alles gaat; die uiteindelijk de moeder is van het hele dorp, van het hele land: Mother India. Groots gespeeld door Nargis. De rol van Raj Kumar is weinig indrukwekkend: een lieve echtgenoot, totaal niet maatschappelijk geëngageerd. Kanhaiyalal is goed in zijn rol van slechterik. De rustige zoon past bij de uitstraling van Rajendra Kumar; Sunil Dutt is af en toe wat overdreven in zijn uitbeelding van *enfant terrible*. De film mag met recht tot de klassiekers worden gerekend.

Aantal sterren: ***** (max. score *****)

Ramadan

Vasten is niet alleen bedoeld voor persoonlijke verheffing, maar voor verheffing van de gehele mensheid

Hannah Abdul

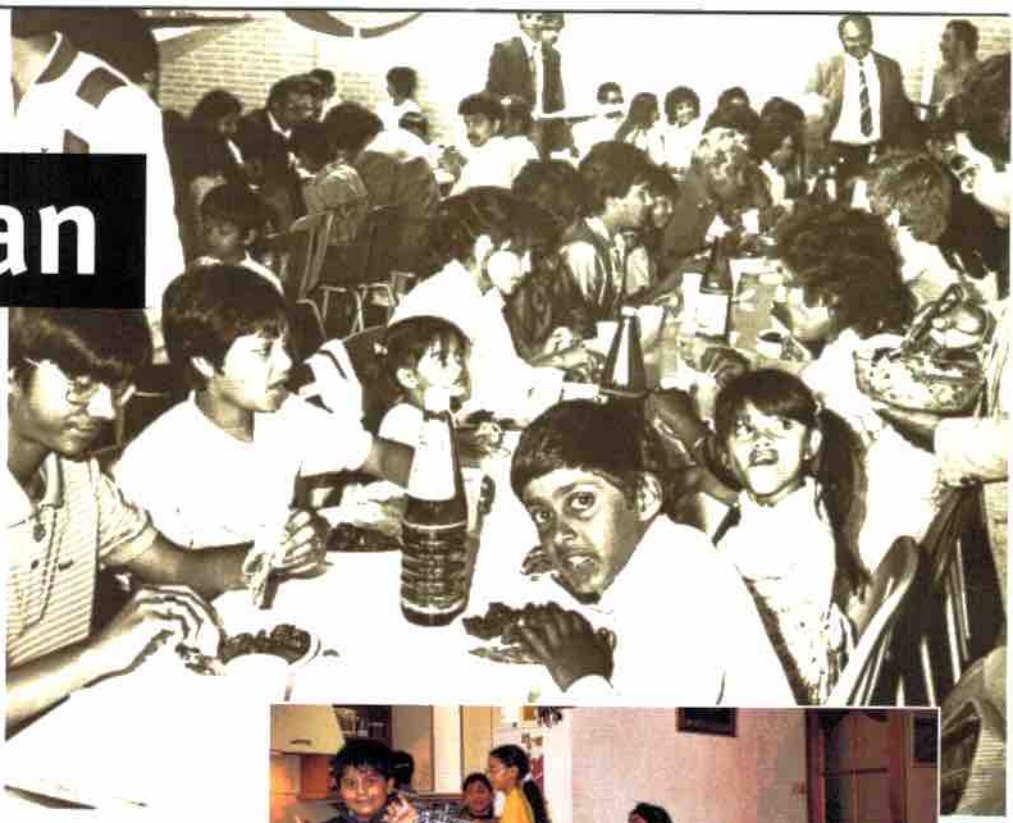

Op 17 november begint de islamitische vastenmaand Ramadan die op 17 december eindigt met de viering van *Id-ul-Fitre* (het Suikerfeest). Gedurende deze maand, die aanvangt en eindigt met het daadwerkelijk zien van de nieuwe maan, onthouden moslims over de hele wereld zich elke dag tussen zonsopkomst en zonsondergang van eten en drinken.

Vasten is één van de pijlers van de islam en vormt onderdeel van een bredere context waarin de islam de mensheid voorschrijft om haar morele en spirituele bestemming te verwerkelijken. Het gaat dus niet slechts om een uiterlijke aangelegenheid. Bij veel moslims bestaat een misvatting over het vasten en de activiteiten die zij gedurende Ramadan moeten verrichten. Ze houden als het ware een winterslaap door overdag de meeste tijd in bed door te brengen en alleen voor het gebed even op te staan. Door deze houding worden ze vaak lui, traag van begrip en nors.

Ramadan is de maand waarin de koran aan de mensheid werd gezonden om richting te geven aan het leven en om het oordeel over goed en kwaad te leiden (2:185). Deze maand behoort dan ook juist een periode van verhoogde activiteit te zijn. Doordat het lichaam bevrijd is van de last van het voortdurend eten, ontstaat er een grotere ontvankelijkheid voor *taqwa*: discipline die morele en spirituele bewustheid bewerkstelligt (bewustheid van Allah), waardoor men in staat is onderscheid te maken tussen het goede en het kwade, tussen recht en onrecht, tussen mededogen en wreedheid, tussen loyaliteit en verraad enzovoort. De koran zegt: "Oh gelovige, het vasten wordt u voorgeschreven, zoals dat ook aan anderen voor u is gebeurd, opdat u *taqwa* kunt leren." (2:183).

Het Arabische woord dat in dit vers voor "vasten" wordt gebruikt, is *siyam*, dat "iets (na)laten" of "vermijden" betekent. Vasten in de islam moet worden gezien als een oefening waarbij de mens vrijwillig sober leeft om zijn toewijding aan God te realiseren. Het vasten houdt dus niet alleen in dat men zich overdag onthoudt van eten en drinken, maar van alles wat niet goed is. "Allah heeft het vasten van iemand die leugens verkondigt niet nodig." Ook ander onbehoorlijk gedrag maakt het vasten zinloos.

Mensen die buiten hun schuld om niet tot vasten in staat zijn, worden door Allah vrijgesteld. Het gaat meestal om zieken, mensen die op reis zijn, vrouwen die zwanger zijn, borstvoeding geven, menstrueren of herstellende zijn van een zwangerschap. Het is daarom niet altijd aan te raden om er zomaar van uit te gaan dat alle moslims tijdens Ramadan vasten. Sommige mensen worden in verlegenheid gebracht als ze moeten uitleggen waarom zij niet vasten. Er zijn moslims die er behagen in scheppen anderen het gevoel te geven dat zij geen goede moslim zijn, omdat zij niet vasten. Maar het zijn juist deze mensen die vanwege hun boosaardige instelling niet een hoger niveau van taqwa bereiken, ook al vasten zij.

De Profeet Mohammed leert dat Ramadan een goede tijd is voor het tonen van gulheid. De honger die men zelf voelt, vergroot het gevoel van solidariteit met armen en de bereidheid om iets van onze rijkdom of voedsel aan hen af te staan. Dit geldt ook voor degenen die vrijgesteld zijn van het vasten. Van hen wordt verwacht dat ze elke dag een arm persoon te eten geven. Het is bekend dat de Profeet Mohammed ook gedurende andere perioden in het jaar vastte en zijn volgelingen daartoe aanspoorde. Ramadan, de maand waarin alle moslims over de hele wereld zich hieraan houden, geeft het vasten een speciale betekenis. Vasten in deze periode is niet alleen bedoeld voor persoonlijke verheffing, maar voor de verheffing van de gehele mensheid. Na de gebeurtenissen van 11 september is deze spirituele verheffing bitter nodig om te voorkomen dat er een oorlog tussen religies ontstaat.

Zoete melkgerechten: SEWAIN en KHIR

Op het Indiase subcontinent worden bij feestelijkheden altijd zoete gerechten geserveerd. Daarvoor worden vooral melkproducten gebruikt. Tijdens het islamitische Suikerfeest (*Id-ul-Fitr*) zijn zoete melkgerechten erg in trek. Op deze dag na de vastenmaand *Ramadan* gaan moslims bij elkaar op bezoek en geven elkaar melkpudding. Daarbij zijn vooral *sewain* (vermicellipudding) en *khir* (zoete rijst/rijstpudding) erg populair. Deze gerechten worden ook door hindoes bereid tijdens feestelijke gelegenheden of op dagen dat er religieuze ceremonies worden gehouden. Bij ceremonies gewijd aan Laksmi of Durga Mata wordt bijvoorbeeld *mitha bhat* (zoete rijst) als *persad* geofferd.

Sewain

Sewain is een dessert van melk, vermicelli en noten. Benodigdheden voor ca. 5 personen: 1,5 liter volle melk, 1 eetlepel boter (of ghee), 125 gr. fijne vermicelli, 1 eetlepel rozijnen, 1 eetlepel fijngemaakte amandelen, 1 eetlepel fijngemaakte pistachenoten, 1 theelepel rozenwater, 100 gr. suiker (en eventueel ook 4 kruidnagelen en 1 theelepel fijngemalen kardemomzaad).

Breng de melk aan de kook. Smelt de boter in een andere (grote) pan, doe daar de vermicelli bij en bak deze al roerend lichtbruin. Eventueel kunt u hierbij ook de kruidnagelen en kardemom doen. Giet nu de melk in deze pan en laat het geheel al roerend ongeveer 5 minuten koken op een matig hoge vlam. Het roeren dient voorzichtig te gebeuren om de vermicelli niet te breken. Voeg de noten, rozijnen en suiker toe, draai de vlam laag en laat alles ongeveer 15 minuten doorkoken. Om aankoeken te voorkomen, moet er om de paar minuten geroerd worden. U kunt de dikte zelf bepalen door meer of minder vermicelli en andere ingrediënten te gebruiken, maar het geheel moet niet te waterig zijn. Denk er wel om dat de sewain nog dikker wordt als hij afkoelt. Haal de pan van het vuur als het geheel op de juiste dikte is en doe dan het rozenwater erbij. De sewain kan ook verrijkt worden door er room doorheen te roeren of geraspte kokosnoot op te strooien. Indien vanwege dieet geen suiker wordt toegevoegd, kan deze achteraf erop gestrooid worden door degenen die wel suiker gebruiken. Eventueel kan als garnering ook bladzilver (*varak*) worden gebruikt. Sewain kan zowel koud als warm worden geserveerd.

Khir

Khir kan als zoete rijst of als romige rijstpudding waarvan rijstebloem de basis is, worden bereid. Als rijstebloem niet voorradig is, kan rijst worden fijngemalen met een mixer. Benodigdheden voor ca. 5 personen voor zoete rijst zijn 2 liter volle melk en 50 gr. rijst en voor romige rijstpudding 600 ml. melk en 50 gr. rijstebloem. Voor beide heeft u verder nodig: 100 gr. suiker, 2 theelepels fijngemaakte pistachenoten, 2 theelepels fijngemaakte amandelen, een halve theelepel rozenwater.

Zoete rijst: de rijst wassen en laten uitlekken. Breng de melk in een grote pan aan de kook en laat deze schuimen, maar niet overkoken. Doe de rijst erbij en laat het geheel ongeveer 20 minuten onder regelmatig roeren doorkoken. De melk moet tot ongeveer 2/3 van de oorspronkelijke hoeveelheid zijn ingedikt. Roer de suiker en noten er doorheen en laat alles nog ongeveer 5 minuten koken. Khir wordt dikker als hij afkoelt. Haal de pan van het vuur af en voeg het rozenwater toe.

Rijstpudding: Breng de melk aan de kook; voeg daarna onder voortdurend roeren de rijstebloem toe totdat het geheel ingedikt is. Roer vervolgens de noten en suiker er door heen en laat alles ongeveer 5 minuten doorkoken. Haal de pan van het vuur af en voeg het rozenwater toe. Eventueel kan er ook nog room doorheen worden geroerd.

Als extra ingrediënten kunnen eventueel nog enkele laurierblaadjes en fijngemalen kardemomzaden (1 theelepel) aan de kokende melk worden toegevoegd. Als garnering kan bladzilver worden gebruikt. Khir wordt koud geserveerd.

Literair

Voor opname van boeken in dit overzicht kunnen uitgeverijen contact opnemen met Communicatiebureau Sampreshan
tel: 070 365 46 88 • e-mail: info@sampreshan.nl

Nieuwe Nederlanders

Momenteel wonen er in Nederland zo'n 2,7 miljoen nieuwe Nederlanders, waarvan ruim 1 miljoen van Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en Antilliaanse komaf (zgn. TMSA-groep). Volgens het CBS zal deze groep tussen 2000 en 2015 met 65% toenemen. Schrijvers Verheggen en Spangenberg constateren dat er op het gebied van marketing nog veel te weinig wordt ingespeeld op het groeiend aantal nieuwe Nederlanders. Zij geven een uitgebreid overzicht van feiten en cijfers en van verschillende aspecten van de leefwijze van de TMSA-groep, zoals cultuur, onderwijs, arbeid, bestedingspatroon, vrijetijdsbesteding en gezondheid. Het boek is prettig leesbaar, verluchtigd met kadertjes waarin bijvoorbeeld nader wordt ingegaan op het hoofddoekje, etnocosmetica, voetballen op straat. De schrijvers zijn duidelijk beter geïnformeerd over de gewoontes van Turken en Marokkanen dan van Hindostanen. Het hindoeïsme wordt bijvoorbeeld zeer theoretisch weergegeven; er is geen enkel praktisch voorbeeld; de Surinaamse tropische winkel wordt niet genoemd. Ook worden Surinamers en Antillianen wel eens te gemakkelijk op een lijn gesteld. Dit neemt niet weg dat het boek zeer informatief is, niet alleen voor marketeers.

Nieuwe Nederlanders - etnomarketing voor diversiteitsbeleid - Pieter Paul Verheggen en Frits Spangenberg, ƒ 62,50 ISBN 90 14 07204 X, uitgeverij Samson i.s.m. Motivaction, bureau voor onderzoek en strategieontwikkeling

De helende stem

Een uniek werk, omdat het een nieuwe wijze van werken met de genezende kracht van de stem beschrijft. Het boek is gebaseerd op talloze door de auteur verzamelde ervarings- en onderzoeksgegevens. Een nieuwe visie op de essentie, het gebruik en de toepassing van de helende kracht van trilling in de vorm van stem, geluid en muziek. Iedereen kan dit leren. Het boek richt zich op verschillende doelgroepen, is enerzijds praktisch opgezet met vele oefeningen voor zelfheling en innerlijke groei en biedt anderzijds therapeutische mogelijkheden.

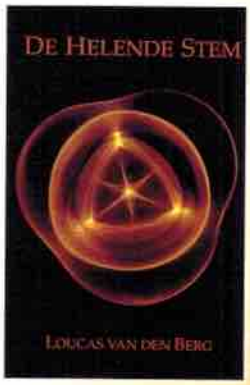

De Helende stem – Loucas van den Berg, ISBN 90 20243594, ƒ 29,75 Uitgeverij Ankh-Hermes

Ganesha

Ganesha is in Azië bijzonder populair vanwege Zijn goede eigenschappen en begrip voor de zwakheden van de mens. In zijn boek schetst Ruud Greve voor een breed publiek de betekenis van en de symboliek rond deze beminnelijke hindoegod. Het boek geeft informatie over de betekenis van de Ganeshabeeldjes, de attributen die Ganesha in Zijn handen houdt en van Zijn rijdier, de rat. De auteur vertelt over zijn bezoeken aan de olifantengrot in Bali, tempels met Ganeshabeeldjes in Java, musea en zelfs een Nederlandse dierentuin waar een Ganeshabeeld staat.

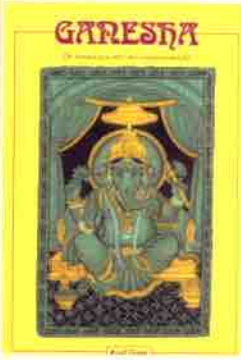

Ganesha – Ruud Greeve, ISBN 90 50640834, ƒ 25,94 Uitgeverij Zevenster

Swami Hridayananda 'Mataji' – Flower of life

Een in het Engels geschreven boek over Sri Swami Sivananda Hridayananda Mataji (1914-2000). Als je als kind een zandkasteel op het strand bouwt en ziet dat het door de golven wordt meegenomen of als je bij een bloemendans ziet dat de zaadjes door de wind worden meegenomen om ergens anders nieuwe bloemen te doen ontstaan, dan wordt het leven een spel. Dat was Mataji's manier van leven. Vervuld van levenslust heeft zij veel mensen geïnspireerd. Zij was beroemd om haar liefde voor bloemen. Het boek is zeer interessant omdat in de verschillende paragrafen een antwoord wordt gegeven op filosofische vragen over het leven.

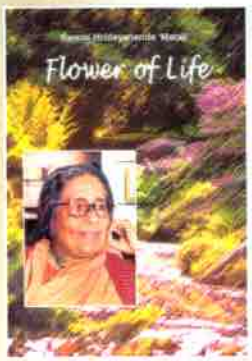

Swami Hridayananda 'Mataji'- Flower of life, Swami Hridayananda, ISBN 90 90149643 , f 25,- Uitgeverij The Divine Life Society

Gevoel voor leven – Een boeddhistisch perspectief

Jeffrey Hopkins was tien jaar lang de persoonlijke tolk van de Dalai Lama. In *Gevoel voor leven* vertelt hij op inspirerende wijze over zijn eigen zoektocht naar mededogen. Deze begon al in zijn rebelse jeugd en duurt nog altijd voort. Gaandeweg ontdekte hij dat meditatie- en visualisatie-oefeningen hem daarbij hielpen. De auteur is ervan overtuigd dat dankzij de kracht van mededogen een zinvol leven kan worden gecreëerd, zowel voor onszelf als voor anderen. Hij laat zien hoe we de kracht van mededogen kunnen opwekken en koesteren, zodat we op een positieve manier in het leven kunnen staan. Zijn boek komt als geroepen voor degenen die de hedendaagse samenleving als hard, zakelijk en zelfs agressief ervaren en daarop niet anders weten te reageren dan met angst en woede.

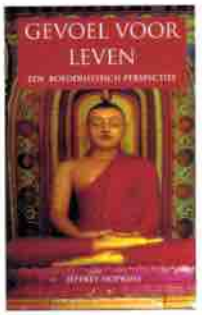

Gevoel voor leven – Een boeddhistisch perspectief – Jeffrey Hopkins, ISBN 90 55018627, f 29,75, Uitgeverij Bzztôh

De astrologische almanak voor 2002

In dit veelzijdig werk leest u over de twaalf tekens van de dierenriem en hun invloed in 2002 op uw gezondheid, liefde, beroep, huisdieren, financiën en reizen. De voorspellingen voor 2002 van auteur Peter van Houten betreffen elk aspect van uw leven.. Voor deze almanak heeft hij een duidelijke index van trefwoorden gemaakt aan de hand waarvan u op overzichtelijke wijze kunt zien wat 2002 voor u in petto heeft.

Behalve uw eigen persoonlijke horoscoop vindt u ook uitleg over de invloed van de fluctuaties van de sterrenbeelden en hun ascendanten op het wereldse gebeuren.

De astrologische almanak – Peter van Houten, ISBN 90 55018635, f 22,05, Uitgeverij Bzztôh

Indra Varma

Sammie en Bhartie
Het Ramlila toneel

Geïllustreerd door Glenn Kallasingh

Sammie gaat meedoen met het grote toneel in zijn dorp. Hij hoopt daardoor ook meer kans te maken bij Bhartie op wie hij een oogje heeft. Moen, de beste vriend van Sammie, zou ook meespelen, maar hij doet de laatste tijd erg vreemd.

Waar zou Moen mee bezig zijn?
Voelt Bhartie zich ook aangetrokken tot Sammie?

En hoe beleeft Sammie zijn toneeldebuut?

COMMUNICATIEBUREAU SAMPRESHAN

Uitgave van Communicatiebureau SAMPRESHAN
Verkrijgbaar in alle boekhandels
Leeftijd: vanaf 9 jaar
Prijs *f* 19,95
ISBN 90-805092-3-x
NUGI 221

Culturele Agenda

Aankondigingen van culturele evenementen worden kosteloos in deze rubriek geplaatst.

Internationaal Yogacongres (30 april t/m 5 mei 2002)

Satyananda Ashram te Nederasselt organiseert samen met de European Yoga Fellowship een Internationaal Yogacongres in "De Buitenjan" te Veldhoven bij Eindhoven. Het eerste gedeelte van het congres *Yogic Lifestyle* is van 30 april t/m 3 mei 2002, waar lezingen en workshops aangeboden worden door ervaren yogadocenten uit binnen- en buitenland. Van 3 mei t/m 5 mei wordt een Seminar gehouden met als onderwerp *Yoga in our Addictive Society*. Wetenschappers, ervaren sprekers en leraren van over de hele wereld zullen zich buigen over de problemen. De voornaamste spreker op beide gedeelten van het congres zal zijn

Paramahamsa Niranjanananda Saraswati, rector magnificus van de eerste yoga-universiteit ter wereld, de Bihar Yoga Bharati in Munger, India. De voertaal op het congres is Engels. De inschrijving sluit op 1 maart 2002.
Voor informatie: Satyananda Ashram, Molenweg 2, 6612 AE Nederasselt, tel. 024-6221440, fax 024-6222248, e-mail sa.su@tref.nl, website: www.satyananda-yoga.nl.
Speciale website voor het congres: www.eyf-eu.org/BJ2002.html

CD-Tour Raj Mohan

In het najaar van 2001 presenteert de Hindostaanse zanger Raj Mohan zijn tweede CD-album: *Krishna Murari mere* dat i.s.m. Anup Jalota is opgenomen in India. Tijdens de promotieconcerten brengt Raj Mohan live een aantal van de bhajans die op het album zijn te beluisteren. Daarbij zingt hij ook nummers die door de fameuze Indiase vertolker van dit devotionele genre, Anup Jalota, zijn gezongen op dit album.

Vr. 9 november: Den Haag, Volksbuurtmuseumtheater (2 concerten), tel. 070-3898186
Zo. 18 november: Utrecht, RASA, tel. 030-2316040
Zo. 16 december: Amsterdam, KIT Tropentheater, tel. 020-5688500

Kamal Sabri & Ensemble

Kamil Sabri begeleidt Indiase topvocalisten, maar is ook een zeer getalenteerd solist. Door zijn vader en leermeester, de beroemde Ustad Sabri Khan, is de *sarangi* (strijkinstrument) uitgegroeid tot een belangrijk solo-instrument. Kamil Sabri heeft o.a. prijzen gewonnen als *Best Instrumentalist* en *Young Maestro*. Hij treedt voor het eerst in Nederland op.

20 november De Oosterpoort, Groningen, aanvang 20.15 u., tel. 050-3131044
22 november De Doelen, Rotterdam, aanvang 20.15 u., tel. 010-2171717
23 november, Zuiderpershuis, Antwerpen, aanvang 20.30 u., tel. 0032-3-2480100
24 november RASA, Aanvang 20.30 u., toegang v.a. f 20,-, tel. 030-2316040
25 november KIT Tropentheater, aanvang 15.00 u., toegang v.a. f 25,-, tel. 020-5688500

Ashtayama

De stem is een instrument dat krachtige gevoelens oproept. *Ashtayama* verwijst naar het oude Indiase stemgebruik om dag en nacht in acht periodes van drie uur te verdelen. Met elke nieuwe periode verandert ook de raga. In dit concert verbeelden de Italiaanse Amelia Cuni (Italië) en de Duitser Werner Durand deze rituele cyclus, van zonsopgang tot diep in de nacht.
Vrijdag 23 november, KIT Tropentheater, Grote Zaal, aanvang 20.30 u. toegang v.a. f 25,-, tel. 020-5688500

Colloquium: Religies in Suriname

Diverse deskundigen zullen ingaan op de belangrijkste religieuze stromingen in Suriname, met aandacht voor actuele ontwikkelingen en interreligieuze contacten: christendom, jodendom, hindoeïsme, Hindostaanse en Javaanse islam.
Zaterdag 24 november, KIT Tropentheater, Kleine Zaal, van 10.30-16.00 u, Toegang f 10,- (reserveren is niet nodig).
Info: www.fss.uu.nl/ca.ibs.htm, hans.ramsoedh@pa.nl of p.sanches@worldonline.nl

Woensdag 14 november a.s. viert Holland Casino Scheveningen het Hindoestaanse Lichtjesfeest 'Diwali'. Op deze feestelijke dag is de entree gratis en ontvangt u een gratis drankje. Het avondprogramma ziet er vanaf 20.00 uur als volgt uit:

❤ Diwali welkomstcocktail ❤ Hindoestaanse live muziek met de 'The Juniors' ❤ Dansvoorstelling met Jolanda Boejharat en Shaksi Gopal ❤ Prijsvraag met als hoofdprijs een fantastische reis voor 2 personen ❤ Toepasselijke attentie bij vertrek (zolang de voorraad strekt)

Holland Casino Scheveningen, Kurhausweg 1, tel.: 070-306 7777, www.hollandcasino.nl.
Entreevoorwaarden: minimum leeftijd 18 jaar en een geldig legitimatiebewijs. Casual kleding toegestaan

ETNO-COMMUNICATIE EN -MARKETING

COMMUNICATIEBUREAU
SAMPRESHAN

Geeft uw boodschap vleugels

- Prepress (vormgeving, logo/huisstijl en dtp)
- Drukrealisatie van alle soorten drukwerken
- Tekstverzorging en vertaling
- Fotografie
- Adressenbeheer en mailing
- Website-design

COMMUNICATIEBUREAU SAMPRESHAN

K Weimarstraat 227, 2562 HG Den Haag • **P** Postbus 61035, 2506 AA Den Haag
T 070 365 46 88 • **F** 070 365 44 46 • **E** info@sampreshan.nl • **I** www.sampreshan.nl

HINDUSTANEN AAN DE NOORDZEE ■ JRG 2 ■ NR 6 ■ november/december 2001 ■